ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Κύρωση της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των Κρατών-Μελών τους αφ' ενός, και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, αφ' ετέρου, μετά των Παραρτημάτων, Πρωτοκόλλων, της Τελικής Πράξης και Δηλώσεων αυτής»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Με την από 26.5.1999 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την οποία υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας το 1999, προτάθηκε το πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, η «Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης». Στόχοι της Διαδικασίας αυτής είναι η σταθεροποίηση των χωρών της περιοχής μέσω της οικονομικής ανάπτυξης, του εκδημοκρατισμού και της εδραίωσης του κράτους δικαίου, η παγίωση των ειρηνικών σχέσεων μεταξύ τους και με όλα τα γειτονικά κράτη και η μακροπρόθεσμη ενσωμάτωσή τους στις ευρωπαϊκές δομές.

Η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο των σχέσεων των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων με την Ε.Ε. έως τη μελλοντική τους ένταξη. Ο ρυθμός της πορείας των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων προς την Ε.Ε. θα εξαρτηθεί από την ικανότητα κάθε χώρας να υλοποιήσει τις μεταρρυθμίσεις, ανταποκρινόμενη στα κριτήρια που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993 και στους όρους που ετέθησαν από τη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΔΣΣ). Το πλαίσιο της ΔΣΣ περιλαμβάνει, κυρίως, την «αιρεσιμότητα», όπως αυτή περιγράφεται στα Συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων της 29.4.2007 και 21-22.6.1999, και στις τελικές Διακηρύξεις των Συνόδων Ε.Ε.-Δυτικών Βαλκανίων στο Ζάγκρεμπ (Νοέμβριος 2000) και τη Θεσσαλονίκη (Ιούνιος 2003). Αν και προβλέπονται ειδικές προϋποθέσεις για κάθε χώρα, έχουν καθορισθεί και γενικές αρχές που ισχύουν για όλες. Μεταξύ των αρχών αυτών είναι ο σεβασμός των διεθνών υποχρεώσεων, η περιφερειακή συνεργασία και οι σχέσεις καλής γειτονίας. Οι αρχές αυτές εξειδικεύονται σε συγκεκριμένες υποχρεώσεις στο πλαίσιο των Συμφωνιών Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.

Οι Συμφωνίες Σταθεροποίησης και Σύνδεσης αποτελούν το πλέον προωθημένο στάδιο της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης και το βασικό συμβατικό πλαίσιο των σχέσεων της Ε.Ε. με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Σύμφωνα, δε, με τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής Ε.Ε.-Δυτικών Βαλκανίων της Θεσσαλονίκης, η ΔΣΣ αποτελεί το μοναδικό πλαίσιο στο οποίο εξελίσσεται η ευρωπαϊκή πορεία των χωρών της περιοχής μέχρι την ένταξή τους. Βάσει της στρατηγικής διεύρυνσης της Ε.Ε., η υπογραφή ΣΣΣ είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τυχόν μελλοντική απόφαση για ένταξη. Οι ΣΣΣ είναι μεικτές συμφωνίες, που υπογράφονται τόσο από τα Κράτη - Μέλη όσο και από την Επιτροπή. Συνάπτονται, δε, αφού, προηγουμένως έχει διαπιστωθεί η εκπλήρωση, από το ενδιαφερόμενο αντισυμβαλλόμενο κράτος, συγκεκριμένων προϋποθέσεων που έχουν τεθεί από την Ε.Ε., οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, τον εκδημοκρατισμό, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και, φυσικά, τη δυνατότητα του ενδιαφερόμενου κράτους να εφαρμόσει τη Συμφωνία.

Οι σχέσεις της Ε.Ε. με τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη διέπονται κατά τα ανωτέρω από τη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Οι διαπραγματεύσεις της Επιτροπής για την υπογραφή ΣΣΣ είχαν ξεκινήσει το 2005. Είχε προηγηθεί η εκπόνηση Μελέτης Σκοπιμότητας για την ικανότητα της χώρας να εφαρμόσει τη Συμφωνία, το 2003. Η ΣΣΣ μονογραφήθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2007 και υπεγράφη στις 16 Ιουνίου 2008. Την ίδια ημέρα υπεγράφη και η Ενδιάμεση Συμφωνία μεταξύ της Ε.Ε. (Επιτροπής) και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, η οποία έχει τεθεί, ήδη σε ισχύ, καθώς δεν απαιτείται κύρωση της, δεδομένου ότι άπτεται εμπορικών θεμάτων που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής.

Το προοίμιο της ΣΣΣ κάνει αναφορά στις γενικές αρχές που έχουν ληφθεί υπόψη για τη σύναψη της Συμφωνίας. Γίνεται, μεταξύ άλλων, αναφορά στους στενούς δεσμούς μεταξύ των Μερών και την επιθυμία τους να τους ενισχύσουν, τη δέσμευση των Μερών να συμβάλουν στην πολιτική, οικονομική και θεσμική μεταρρύθμιση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, το σεβασμό στις αρχές και τις διατάξεις του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, του ΟΑΣΕ, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από την Ειρηνευτική Συμφωνία του Νταίητον-Παρισίων και το Σύμφωνο Σταθερότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, την περιφερειακή συνεργασία, καθώς και το σεβασμό των δημοκρατικών αρχών μέσω ενός πολυκομματικού συστήματος με ελεύθερες και αδιάβλητες εκλογές. Επίσης, γίνεται αναφορά στη Σύνοδο Κορυφής της Θεσσαλονίκης, η οποία επιβεβαίωσε την ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, ανάλογα με την πρόοδο της μεταρρύθμισης σε καθεμία από αυτές.

Με τα πρώτα Κεφάλαια της ΣΣΣ θεσμοθετείται ο πολιτικός διάλογος, απαριθμούνται οι υποχρεώσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης που απορρέουν από την αιρεσιμότητα και θεσμοθετείται η περιφερειακή συνεργασία. Το κύριο μέρος των διατάξεων είναι εμπορικού περιεχομένου. Η Συμφωνία περιλαμβάνει επίσης ειδικές διατάξεις για θέματα δικαιοσύνης και ασφάλειας, συνεργασίας στους τομείς της παιδείας, του περιβάλλοντος, του τουρισμού, των επενδύσεων, του πολιτισμού, της ενέργειας, των μεταφορών κ.ά.. Οι δεσμοί μεταξύ Ε.Ε. και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης ενισχύονται βάσει της αρχής της αμοιβαιότητας και της αλληλεγγύης.

Αναλυτικά:

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ (Άρθρο 1)

Καθορίζονται οι κύριοι στόχοι της Συμφωνίας Σύνδεσης: Ενίσχυση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, στήριξη της πολιτικής, οικονομικής και θεσμικής σταθερότητας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, δημιουργία κατάλληλου πλαισίου για τον πολιτικό διάλογο Ε.Ε. - Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, ανάπτυξη οικονομικής και διεθνούς συνεργασίας, στήριξη των προσπαθειών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης για την ολοκλήρωση της μετάβασής της σε μία λειτουργούσα οικονομία της αγοράς, προώθηση αρμονικών οικονομικών σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και ανάπτυξη, σταδιακά, μίας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών, προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας.

ΤΙΤΛΟΣ Ι: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ (Άρθρα 2-9)

Αναφέρονται οι αρχές που διέπουν το σύνολο της παρούσας Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.

Στο Άρθρο 2 επιβεβαιώνονται ο σεβασμός των δημοκρατικών αρχών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η τήρηση των αρχών του Διεθνούς Δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της πλήρους συνεργασίας με το ΔΠΔΠΓ, καθώς και των αρχών του κράτους δικαίου και της οικονομίας της αγοράς ως βάση της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής των μερών και θεμελιώδη στοιχεία της Συμφωνίας.

Στο Άρθρο 3 αναφέρεται ότι η καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής αποτελεί βασικό στοιχείο της Συμφωνίας. Στα Άρθρα 4 και 5 επισημαίνεται η σημασία που αποδίδεται στην εφαρμογή των διεθνών υποχρεώσεων, κυρίως όσον αφορά στη συνεργασία με το ΔΠΔΠΓ. Επίσης, τονίζεται η σημασία που αποδίδεται στη διεθνή και περιφερειακή ειρήνη και σταθερότητα, την ανάπτυξη των σχέσεων καλής γειτονίας, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων.

Στο Άρθρο 6 επισημαίνεται η δέσμευση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να συνεχίσει και να ενθαρρύνει τη συνεργασία και τις σχέσεις καλής γειτονίας με τις άλλες χώρες της περιοχής και παράλληλα να καθορίσει το κατάλληλο επίπεδο αμοιβαίων παραχωρήσεων όσον αφορά στην κυκλοφορία των προσώπων, των αγαθών, των κεφαλαίων και των υπηρεσιών.

Στο Άρθρο 7 επισημαίνεται η σημασία που αποδίδουν τα Μέρη στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Στο Άρθρο 8 εισάγεται μεταβατική περίοδος έως έξι ετών για την πλήρη υλοποίηση της σύνδεσης. Το αργότερο τρία έτη μετά την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας προβλέπεται διεξοδική εξέταση της εφαρμογής της και αξιολόγηση της προόδου που θα έχει επιτύχει η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, ενδεχομένως, δε, και λήψη αποφάσεων όσον αφορά στα επόμενα στάδια της σύνδεσης.

Στο Άρθρο 9 αναφέρεται ότι η Συμφωνία πρέπει να συμβιβάζεται πλήρως με τις σχετικές διατάξεις του ΠΟΕ.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ: ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ (Άρθρα 10-13)

Τίθεται ως στόχος η ανάπτυξη και εντατικοποίηση του πολιτικού διαλόγου, αντικείμενα του οποίου είναι η προσέγγιση Ε.Ε. και Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, η δημιουργία δεσμών αλληλεγγύης και νέων μορφών συνεργασίας μεταξύ των Μερών. Στόχος του πολιτικού διαλόγου θα είναι να προωθήσει την πλήρη ένταξη της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης στην κοινότητα των δημοκρατικών εθνών και τη σταδιακή προσέγγισή της με την Ε.Ε., η αυξανόμενη σύγκλιση των θέσεων των Μερών επί διεθνών θεμάτων, η προώθηση της διεθνούς και περιφερειακής συνεργασίας και των σχέσεων καλής γειτονίας. Ο πολιτικός διάλογος πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, μπορεί, όμως, να λάβει και τις ακόλουθες μορφές: συνεδριάσεις ανώτερων υπαλλήλων που εκπροσωπούν τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, αφ' ενός, και την Προεδρία της Ε.Ε., τον Γενικό Γραμματέα/Υπατο Εκπρόσωπο για την ΚΕΠΠΑ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αφ' ετέρου, καθώς και μέσω των διπλωματικών διαύλων μεταξύ των Μερών και των μέσων που προσδιορίσθηκαν στο Θεματολόγιο της Θεσσαλονίκης (2003). Ο πολιτικός διάλογος σε κοινοβουλευτικό επίπεδο πραγματοποιείται στο πλαίσιο της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Ο πολιτικός διάλογος μπορεί να διενεργείται σε πολυμερές και περιφερειακό επίπεδο.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ (Άρθρα 14-17)

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεσμεύεται να προωθήσει, σε συνεννόηση με την Κοινότητα και τα Κράτη Μέλη, την περιφερειακή συνεργασία με τις υπόλοιπες χώρες της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, καθώς και με τις υποψήφιες για ένταξη στην ΕΕ χώρες τις οποίες δεν αφορά η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη αναλαμβάνει ειδικά την υποχρέωση να αρχίσει διαπραγματεύσεις για τη σύναψη διμερών συμβάσεων περιφερειακής συνεργασίας και με τις άλλες χώρες που έχουν υπογράψει Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Η ετοιμότητα της Βοσνίας- Ερζεγοβίνης να συνάψει αυτές τις συμβάσεις, θα αποτελέσει προϋπόθεση για την περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων της με την ΕΕ.

ΤΙΤΛΟΣ ΙV: ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ (Άρθρα 18-46)

Προβλέπεται η προοδευτική εγκαθίδρυση ζώνης ελεύθερων συναλλαγών μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης εντός μέγιστης μεταβατικής περιόδου έως δέκα ετών από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας. Για κάθε προϊόν, ο βασικός δασμός επί του οποίου θα εφαρμοσθούν οι διαδοχικές μειώσεις είναι αυτός που αποτελείται από το κοινό δασμολόγιο της Κοινότητας που εφαρμοζόταν έναντι όλων την ημερομηνία υπογραφής της Συμφωνίας και το δασμολόγιο που εφάρμοσε η Βοσνία-Ερζεγοβίνη το 2005. Καθιερώνεται υποχρέωση αμοιβαίας ανακοίνωσης των αντίστοιχων βασικών δασμών και τυχόν αλλαγών τους.

Στα Άρθρα 19-23 ρυθμίζεται η κυκλοφορία των βιομηχανικών προϊόντων. Οι δασμοί, οι ποσοτικοί περιορισμοί και τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος που επιβάλλονται στις εισαγωγές βιομηχανικών προϊόντων, καταγωγής Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, στην Κοινότητα καταργούνται από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας.

Από την πλευρά της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, οι ποσοτικοί περιορισμοί και τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος επί των εισαγωγών προϊόντων της Κοινότητας καταργούνται από τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας. Από την ίδια ημερομηνία καταργούνται επίσης οι δασμοί επί προϊόντων καταγωγής Κοινότητας, άλλων από αυτά που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι. Οι δασμοί επί προϊόντων καταγωγής Κοινότητας που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι μειώνονται σταδιακά και καταργούνται βάσει του χρονοδιαγράμματος του εν λόγω Παραρτήματος.

Οι εξαγωγικοί δασμοί, οι ποσοτικοί περιορισμοί των εξαγωγών, καθώς και κάθε επιβάρυνση και μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος καταργούνται αμοιβαία από τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας.

Όσον αφορά στα προϊόντα γεωργίας και αλιείας (αρ. 24-31), η Κοινότητα καταργεί όλους τους ποσοτικούς περιορισμούς και τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας για τα γεωργικά προϊόντα καταγωγής Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Από την ίδια ημερομηνία καταργούνται και οι δασμοί στα προϊόντα αυτά, εκτός από αυτά που υπάγονται σε συγκεκριμένες κλάσεις της συνδυασμένης ονοματολογίας, οι οποίες απαριθμούνται στο κείμενο της Συμφωνίας. Η Βοσνία- Ερζεγοβίνη καταργεί όλους τους ποσοτικούς περιορισμούς

και τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, για προϊόντα καταγωγής Κοινότητας.

Ειδικότερες ρυθμίσεις προβλέπονται για την κατάργηση των δασμών στα προϊόντα καταγωγής Κοινότητας που αναφέρονται ρητά στο Παράρτημα IIIα. Ειδικότερες ρυθμίσεις για σταδιακή μείωση των δασμών στα προϊόντα καταγωγής Κοινότητας προβλέπονται στα Παραρτήματα IIIβ, IIIγ και IIIδ. Ειδικές ρυθμίσεις για τον οίνο και τα αλκοολούχα ποτά προβλέπονται στο Πρωτόκολλο 7.

Στο Άρθρο 29 προβλέπεται ρήτρα επανεξέτασης της δυνατότητας χορήγησης αμοιβαίων περαιτέρω παραχωρήσεων. Στο Άρθρο 30 προβλέπεται ότι, δεδομένης της ιδιαίτερης ευαισθησίας των αγορών γεωργικών προϊόντων και προϊόντων αλιείας, τα Μέρη θα πρέπει να προβούν αμέσως σε διαβουλεύσεις εάν προκληθεί σημαντική διαταραχή στην αγορά ενός από τα δύο Μέρη.

Στο Άρθρο 31 αναφέρεται ότι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη θα μεριμνήσει για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων.

Το Κεφάλαιο III (Άρθρα 32-46) αφορά σε Κοινές Διατάξεις, που εφαρμόζονται στο εμπόριο όλων των προϊόντων μεταξύ των Μερών, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στο ίδιο Κεφάλαιο ή στο Πρωτόκολλο 1. Προβλέπεται ρήτρα ακινητοποίησης (Άρθρο 34), απαγόρευση φορολογικών διακρίσεων (Άρθρο 35) και ρυθμίσεις για τους δασμούς ταμιευτικού χαρακτήρα (Άρθρο 36). Το Άρθρο 37 επιτρέπει τη διατήρηση ή την εγκαθίδρυση τελωνειακών ενώσεων, ζωνών ελεύθερων συναλλαγών ή καθεστώτων διασυνοριακών εμπορικών συναλλαγών. Στο Άρθρο 38 αναφέρεται ότι επιτρέπεται η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση πρακτικών ντάμπινγκ ή αντισταθμιστικών επιδοτήσεων.

Το Άρθρο 39 προβλέπει ρήτρα διασφάλισης για την περίπτωση σοβαρής ζημίας σε κλάδο παραγωγής ή σοβαρών διαταραχών σε οποιονδήποτε τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Το Άρθρο 40 προβλέπει την αντιμετώπιση ανεπάρκειας σε είδη διατροφής ή άλλων προϊόντων ουσιαστικής σημασίας για το εξάγον Μέρος.

Στο Άρθρο 41 αναφέρεται ότι, όσον αφορά στα κρατικά μονοπώλια, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη θα φροντίσει για την εξάλειψη των διακρίσεων μεταξύ των υπηκόων της και των υπηκόων των Κρατών-Μελών της Ε.Ε. ως προς τους όρους εφοδιασμού και διάθεσης των προϊόντων.

Το Άρθρο 43 επιτρέπει τις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς κατά την εισαγωγή, εξαγωγή ή διαμετακόμιση προϊόντων για συγκεκριμένους λόγους που άπτονται της δημόσιας ηθικής, δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας, προστασίας της υγείας, προστασίας των εθνικών θησαυρών κ.λπ..

Στα Άρθρα 44 και 45 προβλέπονται τα μέτρα που είναι δυνατόν να ληφθούν στην περίπτωση αδυναμίας εξασφάλισης διοικητικής συνεργασίας και στην περίπτωση σφάλματος κατά τη διαχείριση του προτιμησιακού συστήματος εξαγωγών.

ΤΙΤΛΟΣ V: ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (Άρθρα 47-69)

Το Κεφάλαιο I του Τίτλου αφορά στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Κατοχυρώνεται αμοιβαία η χωρίς διακρίσεις μεταχείριση των υπηκόων των Συμβαλλόμενων Μερών που εργάζονται νομίμως στο έδαφος του άλλου Μέρους, όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας, την αμοιβή και την απόλυση, ενώ διασφαλίζεται η πρόσβαση στην εργασία και των μελών της οικογένειάς τους (Άρθρα 47-48). Παράλληλα, θεσπίζονται κανόνες για το συντονισμό του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων (Άρθρο 49).

Στο Κεφάλαιο II, Άρθρα 50-56, τα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παρέχουν στις εταιρείες, τις θυγατρικές και τα υποκαταστήματα του άλλου Μέρους ίση μεταχείριση με τις εγχώριες εταιρείες ή με εταιρείες τρίτου κράτους, κατά τις ρήτρες της εθνικής μεταχείρισης και του Μάλλον Ευνοουμένου Κράτους. Ο τρόπος επεκτάσεως των ρυθμίσεων αυτών στην εγκατάσταση και ανάληψη οικονομικών δραστηριοτήτων αυτοαπασχολούμενων προσώπων θα καθορισθεί από το Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης τέσσερα έτη μετά τη θέση της Συμφωνίας σε ισχύ.

Οι διατάξεις του Κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται στις υπηρεσίες των αεροπορικών μεταφορών, με την επιφύλαξη τυχόν διαφορετικών διατάξεων της πολυμερούς Συμφωνίας για τη δημιουργία Κοινού Ευρωπαϊκού Εναερίου Χώρου (ΚΕΕΧ), των εσωτερικών πλωτών μεταφορών, καθώς και στις υπηρεσίες θαλάσσιων ενδομεταφορών.

Το Κεφάλαιο III αφορά στην παροχή υπηρεσιών. Τα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση για προοδευτική απελευθέρωση του τομέα παροχής υπηρεσιών και διευκόλυνση κυκλοφορίας του προσωπικού που συνδέεται με αυτόν (Άρθρα 57-58). Ειδικές διατάξεις προβλέπονται για την παροχή υπηρεσιών μεταφορών (Άρθρο 59).

Το Κεφάλαιο IV αφορά στις τρέχουσες πληρωμές και την κίνηση των Κεφαλαίων. Τα Άρθρα 60-62 περιέχουν προβλέψεις όσον αφορά στις πληρωμές και μεταβιβάσεις στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων. Τα Μέρη εξασφαλίζουν, από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων που αφορούν πιστώσεις για εμπορικές συναλλαγές ή για την παροχή υπηρεσιών στις οποίες συμμετέχει κάτοικος ενός από τα Μέρη, καθώς και χρηματοοικονομικά δάνεια και πιστώσεις, με περίοδο λήξης μεγαλύτερης του έτους. Κατά τα πρώτα πέντε έτη μετά την ημερομηνία θέσης σε ισχύ της Συμφωνίας, τα Μέρη λαμβάνουν τα μέτρα που θα επιτρέψουν τη δημιουργία των αναγκαίων συνθηκών για την περαιτέρω σταδιακή εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων για την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων. Ως το τέλος του πέμπτου έτους μετά τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας, το Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης θα καθορίσει τις λεπτομέρειες για την πλήρη εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων σχετικά με την κυκλοφορία των κεφαλαίων.

Το Κεφάλαιο V περιλαμβάνει γενικές διατάξεις. Επισημαίνεται ότι από την εφαρμογή της ρήτρας του Μάλλον Ευνοουμένου Κράτους εξαιρούνται τα φορολογικά πλεονεκτήματα που αποσκοπούν στην αποφυγή της διπλής φορολογίας ή άλλες φορολογικές ρυθμίσεις (Άρθρο 66).

Το Άρθρο 67 προβλέπει ότι όταν ένα από τα Μέρη αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες στο ισοζύγιο πληρωμών ή απειλείται άμεσα με παρόμοιες δυσχέρειες, το Μέρος μπορεί, σύμφωνα με τους όρους του ΠΟΕ, να θεσπίζει περιοριστικά μέτρα.

Το Άρθρο 68 προβλέπει ότι οι διατάξεις του παρόντος Τίτλου προσαρμόζονται προοδευτικά, κυρίως με βάση τις απαιτήσεις του Άρθρου V της GATS.

ΤΙΤΛΟΣ VI: ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ, ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (Άρθρα 70-77)

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη αναλαμβάνει την υποχρέωση να μεριμνήσει για τη σταδιακή εναρμόνιση της νομοθεσίας της με αυτήν της Κοινότητας. Η προσέγγιση αρχίζει την ημερομηνία υπογραφής της Συμφωνίας και επεκτείνεται σταδιακά σε όλα τα στοιχεία του κοινοτικού κεκτημένου που αναφέρονται στη Συμφωνία. Η εναρμόνιση θα πραγματοποιηθεί σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, η προσέγγιση επικεντρώνεται στα θεμελιώδη στοιχεία του κεκτημένου για την εσωτερική αγορά και σε άλλους τομείς που συνδέονται με το εμπόριο. Στο μεταγενέστερο στάδιο, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη θα εστιάσει τις προσπάθειές της στα υπόλοιπα μέρη του κεκτημένου. Ο παρών Τίτλος αφορά, μεταξύ άλλων, σε θέματα ανταγωνισμού, δημοσίων επιχειρήσεων, πνευματικής, βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, δημοσίων συμβάσεων, τυποποίησης, μετρολογίας, διαπίστευσης και αξιολόγησης της συμμόρφωσης, προστασίας των καταναλωτών και σε θέματα συνθηκών απασχόλησης και ισότητας ευκαιριών.

ΤΙΤΛΟΣ VII: ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ (Άρθρα 78-85)

Διακηρύσσεται η προσήλωση των Μερών στην ενίσχυση των θεσμών και στην εδραίωση του κράτους δικαίου. Η Ε.Ε. και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη αναλαμβάνουν τη δέσμευση να συνεργασθούν για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της, τη βελτίωση της λειτουργίας της αστυνομίας και άλλων οργάνων επιβολής του νόμου, την παροχή κατάλληλης κατάρτισης και την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος (Άρθρο 78).

Το Άρθρο 79 προβλέπει ότι με την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, η Βοσνία- Ερζεγοβίνη θα εναρμονίσει τη νομοθεσία της με την κοινοτική όσον αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθώς και με τις λοιπές ευρωπαϊκές και διεθνείς νομοθετικές σχετικά με την ιδιωτική ζωή.

Τα Μέρη συνεργάζονται, επίσης, στους τομείς των θεωρήσεων, των συνοριακών ελέγχων, του ασύλου και της μετανάστευσης, καθώς και την πρόληψη και αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης (Άρθρα 80-81). Συνεργάζονται και για να εμποδίσουν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Άρθρο 82).

Στα Άρθρα 83-85 προβλέπεται η συνεργασία των Μερών για την αντιμετώπιση των παράνομων ναρκωτικών, την πρόληψη και καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

ΤΙΤΛΟΣ VIII: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (Άρθρα 86-111)

Η καθιέρωση στενής συνεργασίας και πολιτικών υλοποίησής της μεταξύ των Μερών αποσκοπεί στην προώθηση της ανάπτυξης της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και την ενίσχυση των οικονομικών δεσμών προς αμοιβαίο όφελος. Η ένταξη στις πολιτικές αυτές της περιβαλλοντικής διαστάσεως θα πρέπει να διασφαλίζεται εκ προοιμίου.

Οι τομείς στους οποίους η Συμφωνία προβλέπει την εγκαθίδρυση συνεργασίας είναι η οικονομική - εμπορική πολιτική, ο τομέας της στατιστικής, οι τραπεζικές, ασφαλιστικές και εν γένει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, ο τομέας του δημόσιου εσωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου και του εξωτερικού ελέγχου, η προώθηση και προστασία των επενδύσεων, η βιομηχανία, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, ο τουρισμός, η γεωργία και η βιομηχανία μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, η αλιεία, τα τελωνεία, η φορολογία, η κοινωνική πολιτική, η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση, ο τομέας του πολιτισμού, ο οπτικοακουστικός τομέας, η κοινωνία της πληροφορίας, τα δίκτυα και οι υπηρεσίες της ηλεκτρονικής επικοινωνίας, η πληροφόρηση και η επικοινωνία, οι μεταφορές, η ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της πυρηνικής ασφάλειας, το περιβάλλον, η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη, η περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης.

ΤΙΤΛΟΣ IX: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΉ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ (Άρθρα 112-114)

Για την υλοποίηση των στόχων της Συμφωνίας προβλέπεται χρηματοδοτική ενίσχυση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης από την Κοινότητα με τη μορφή επιχορηγήσεων και δανείων, συμπεριλαμβανομένων δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Με το Άρθρο 114 προβλέπεται ο στενός συντονισμός της κοινοτικής χρηματοδότησης με την αντίστοιχη από άλλες πηγές, όπως τα Κράτη-Μέλη, τρίτα κράτη και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

ΤΙΤΛΟΣ X: ΘΕΣΜΙΚΕΣ, ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 115-135)

Στα Άρθρα 115-117 προβλέπεται η συγκρότηση, δομή, λειτουργία και αρμοδιότητες του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, το οποίο συνέρχεται τακτικώς και εκτάκτως. Αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου της Ε.Ε. και μέλη της Επιτροπής, αφ' ενός, και μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, αφ' ετέρου. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συμμετέχει στις εργασίες του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης για θέματα αρμοδιότητάς της, με την ιδιότητα του παρατηρητή. Η Προεδρία του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης ασκείται εκ περιτροπής από εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και εκπρόσωπο της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης.

Συγκροτείται επίσης Επιτροπή Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (καθώς και υποεπιτροπές) ως επικουρικό όργανο του Συμβουλίου (Άρθρα 118-119). Συγκροτείται, επίσης, υποεπιτροπή για τα θέματα μετανάστευσης (Άρθρο 119). Σύμφωνα με το Άρθρο 120, το Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μπορεί να αποφασίζει τη σύσταση κάθε άλλης επιτροπής ή οργάνου που το επικουρεί κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Βάσει του Άρθρου 121 συγκροτείται Κοινοβουλευτική Επιτροπή Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Αποτελεί φόρουμ συνάντησης και ανταλλαγής απόψεων για τα μέλη του Κοινοβουλίου της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Τα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν τη χωρίς διακρίσεις πρόσβαση των φυσικών και νομικών προσώπων του άλλου Μέρους στα αρμόδια δικαστήρια και διοικητικά όργανα (Άρθρο 122).

Το Άρθρο 123 προβλέπει ότι τα Μέρη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα που θεωρούν αναγκαία για την αποτροπή δημοσιοποίησης πληροφοριών που αντιβαίνουν σε ζωτικά συμφέροντα ασφάλειάς τους, που αφορούν στην παραγωγή ή το εμπόριο όπλων ή πολεμικού υλικού ή θεω-

ρούνται ουσιώδη για την ασφάλειά τους, σε περίπτωση σοβαρής εσωτερικής αναταραχής.

Το Άρθρο 124 προβλέπει ότι τα Μέρη διατηρούν το δικαίωμα να εφαρμόζουν σχετικές διατάξεις φορολογικής νομοθεσίας σε φορολογούμενους που δεν βρίσκονται σε πανομοιότυπες καταστάσεις όσον αφορά στον τόπο κατοικίας τους.

Τα Μέρη λαμβάνουν τα γενικά ή ειδικά μέτρα που απαιτούνται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει της Συμφωνίας (Άρθρο 125). Επίσης, συμφωνούν να διενεργούν αμέσως διαβουλεύσεις μέσω των κατάλληλων διαύλων, για να εξετάζουν κάθε θέμα σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Συμφωνίας και άλλα θέματα σχέσεων μεταξύ των Μερών.

Σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ δύο Μερών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Συμφωνίας, το ένα από τα Μέρη κοινοποιεί στο άλλο Μέρος και στο Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης επίσημη αίτηση διευθέτησης της εν λόγω διαφοράς (Άρθρο 126).

Η Συμφωνία είναι απεριόριστης διάρκειας, όπως ορίζεται στο Άρθρο 129.

Ως θεματοφύλακας ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Άρθρο 132).

Ορίζεται ότι για τα θέματα, ιδίως εμπορικά, που εμπίπτουν στο πεδίο της Ενδιάμεσης Συμφωνίας, ως ημερομηνία θέσης σε ισχύ της Συμφωνίας νοείται η ημερομηνία θέσης σε ισχύ της Ενδιάμεσης Συμφωνίας (Άρθρο 135).

ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

Ακολουθούν τα συμφωνηθέντα επτά Παραρτήματα, επτά Πρωτόκολλα, οι Κοινές Δηλώσεις για τα Κεφάλαια 51,61 και 73, καθώς και η Δήλωση της Κοινότητας σχετικά με τα έκτακτα εμπορικά μέτρα που χορηγούνται από την Κοινότητα βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2000, οι οποίες προσταρτώνται στην Τελική Πράξη.

Θέτουμε τα προαναφερόμενα υπόψη της Ολομέλειας της Βουλής, προκειμένου να συζητηθεί η νομοθετική κύρωση του υποβαλλομένου σχεδίου νόμου.

Αθήνα, 4 Μαΐου 2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ι. Ραγκούσης	Γ. Παπακωνσταντίνου
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Γ.Α. Παπανδρέου	Ευάγ. Βενιζέλος
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
Λ. Κατσέλη	Κ. Μπιρμπίλη
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
Α. Διαμαντοπούλου	Δ. Ρέππας
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
Α. Λοβέρδος	Μ. Ξενογιαννακοπούλου
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Αικ. Μπατζελή	Χ. Καστανίδης
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Μ. Χρυσοχοΐδης	Π. Γερουλάνος

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Χ. Παμπούκης

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Κύρωση της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των Κρατών-Μελών τους, αφ' ενός, και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, αφ' ετέρου, μετά των Παραρτημάτων, Πρωτοκόλλων, της Τελικής Πράξης και Δηλώσεων αυτής

Άρθρο πρώτο

Κυρώνονται και έχουν την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, η Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Δανίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Κύπρου, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Μάλτας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, της Δημοκρατίας της Σλοβακίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, του Βασιλείου της Σουηδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφ' ενός, και της Βοσνίας- Ερζεγοβίνης, αφ' ετέρου, μετά των Παραρτημάτων, Πρωτοκόλλων, της Τελικής Πράξης και Δηλώσεων αυτής , που υπογράφηκαν στο Λουξεμβούργο, στις 16 Ιουνίου 2008, το κείμενο των οποίων σε πρωτότυπο στην ελληνική γλώσσα, έχει ως εξής:

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Συμφωνίας μετά των Παραρτημάτων, Πρωτοκόλλων, της Τελικής Πράξης και Δηλώσεων αυτής, που κυρώνονται από την πλήρωση των προϋποθέσεων των άρθρων 134 και 135 της Συμφωνίας.

Αθήνα, 4 Μαΐου 2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ι. Ραγκούσης	Γ. Παπακωνσταντίνου
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Γ.Α Παπανδρέου	Ευάγ. Βενιζέλος
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
Λ. Κατσέλη	Κ. Μπιρμπίλη
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
Α. Διαμαντοπούλου	Δ. Ρέππας
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
Α. Λοβέρδος	Μ. Ξενογιαννακοπούλου
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Αικ. Μπατζελή	Χ. Καστανίδης
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Μ. Χρυσοχοΐδης	Π. Γερουλάνος

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Χ. Παμπούκης

Αριθμ. 44/5/2010

ΕΚΘΕΣΗ
Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών «Κύρωση της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των Κρατών – Μελών τους αφ' ενός, και της Βοσνίας - Ερζεγοβίνης αφ' ετέρου, μετά των Παραρτημάτων, Πρωτοκόλλων, της Τελικής Πράξης και Δηλώσεων αυτής»

Με τις διατάξεις του υπόψη νομοσχεδίου προτείνεται η κύρωση της ανωτέρω Συμφωνίας, μετά των Παραρτημάτων, Πρωτοκόλλων κ.λπ. συναφών Πράξεων, που έχουν υπογραφεί στο Λουξεμβούργο στις 16 Ιουνίου 2008. Ειδικότερα:

Α. Με το άρθρο πρώτο κυρώνονται και έχουν την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, οι προαναφερόμενες Πράξεις, με τις διατάξεις των οποίων προβλέπονται μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:

Ι. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΟΥΣ, ΑΦ' ΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΣΝΙΑΣ - ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗΣ, ΑΦ' ΕΤΕΡΟΥ

1. Εγκαθιδρύεται σύνδεση, μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών – μελών της, αφ' ενός, και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, αφ' ετέρου.

2. Προσδιορίζονται οι στόχοι της σύνδεσης αυτής, η οποία αποσκοπεί, μεταξύ άλλων και στην:

α. Στήριξη των προσπαθειών της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης για: i) ενίσχυση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, ii) ανάπτυξη της οικονομικής και διεθνούς συνεργασίας της, iii) προώθηση αρμονικών οικονομικών σχέσεων και ανάπτυξη σταδιακά μιας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών με την Κοινότητα, iv) ολοκλήρωση της μετάβασης σε μια λειτουργούσα οικονομία της αγοράς.

β. Δημιουργία κατάλληλου πλαισίου διεξαγωγής πολιτικού διαλόγου.

γ. Προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας σε όλους τους τομείς που καλύπτει η κυρούμενη Συμφωνία.

(άρθρο 1)

ΤΙΤΛΟΣ Ι

1. Προσδιορίζονται οι γενικές αρχές, που διέπουν τις διατάξεις της κυρούμενης Συμφωνίας και αναφέρονται, μεταξύ άλλων:

α. Στο σεβασμό των δημοκρατικών αρχών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην τήρηση των αρχών του διεθνούς δικαίου και του κράτους δικαίου, καθώς και των αρχών της οικονομίας της αγοράς, που αποτελούν τη βάση της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής των μερών.

β. Στη διεθνή και περιφερειακή ειρήνη και σταθερότητα και στην ανάπτυξη σχέσεων καλής γειτονίας, καθώς και στην προστασία των μειονοτήτων, που αποτελούν το επίκεντρο της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης.

γ. Στην υποχρέωση της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης για

ενθάρρυνση της συνεργασίας και των σχέσεων καλής γειτονίας με τις άλλες χώρες της περιοχής και παράλληλα του κατάλληλου επιπέδου αμοιβαίων παραχωρήσεων, αναφορικά με την κυκλοφορία των προσώπων, αγαθών, κεφαλαίων και των υπηρεσιών, καθώς και με την ανάπτυξη σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος σχετικά με την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της παράνομης μετανάστευσης, του λαθρεμπορίου και των ναρκωτικών.

δ. Στην υποχρέωση των μερών για καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τήρηση των διεθνών υποχρεώσεων στον τομέα αυτόν. *(άρθρα 2 – 7)*

2. Η σύνδεση πραγματοποιείται προοδευτικά και υλοποιείται πλήρως μέσα σε μια μεταβατική περίοδο έξι ετών. *(άρθρο 8)*

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

1. Προβλέπεται η περαιτέρω ανάπτυξη του πολιτικού διαλόγου μεταξύ των μερών, ο οποίος πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Ειδικότερα:

α. Ο πολιτικός διάλογος: i) Συμβάλλει στην προσέγγιση μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και την καθιέρωση στενών δεσμών αλληλεγγύης και νέων μορφών συνεργασίας μεταξύ των μερών.

ii) Αποσκοπεί στην πλήρη ένταξη της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στην Κοινότητα των δημοκρατικών εθνών και τη σταδιακή προσέγγιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

β.i) Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται για την καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους, με τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος εθνικών ελέγχων εξαγωγής, το οποίο, μεταξύ των άλλων, θα προβλέπει αποτελεσματικές κυρώσεις σε περίπτωση διαπίστωσης παραβιάσεων.

ii) Ο πολιτικός διάλογος στον τομέα αυτόν μπορεί να πραγματοποιείται σε περιφερειακό επίπεδο.

2.α. Καθορίζεται ο τρόπος πραγματοποίησης του πολιτικού διαλόγου. (Συνεδριάσεις ανώτερων υπαλλήλων/εκπροσώπων των μερών, επαφές με τρίτες χώρες κ.λπ.), ο οποίος μπορεί να διενεργείται σε πολυμερές επίπεδο και ως περιφερειακός διάλογος. *(άρθρα 10 - 13)*

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

1.α. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη δεσμεύεται να προωθήσει δραστήρια την περιφερειακή συνεργασία, σε συνεννόηση με την Κοινότητα και τα κράτη-μέλη της.

β. Τα προγράμματα βοήθειας της Κοινότητας θα υποστηρίζουν έργα περιφερειακής ή διασυνοριακής διάστασης.

2. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη αναλαμβάνει την υποχρέωση να:

α. Αρχίσει διαπραγματεύσεις με τις χώρες που έχουν ήδη υπογράψει συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης, για τη σύναψη διμερών συμβάσεων περιφερειακής συνεργασίας.

β. Επιδιώξει την περιφερειακή συνεργασία με τις άλλες χώρες τις οποίες αφορά η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης, κυρίως σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος.

3.α. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη, θα πρέπει να εντείνει τη συνεργασία της και να συνάψει σύμβαση περιφερειακής συνεργασίας με οποιαδήποτε χώρα υποψήφια για προσχώρηση στην Ε.Ε., στους τομείς συνεργασίας που καλύπτονται από την κυρούμενη Συμφωνία.

β. Θα συνάψει, επίσης, συμφωνία με την Τουρκία, πριν την οριζόμενη ημερομηνία, για την εγκαθίδρυση ζώνης ελεύθερων συναλλαγών μεταξύ των δύο μερών, καθώς και για την ελευθέρωση της εγκατάστασης και της παροχής υπηρεσιών μεταξύ των χωρών αυτών.

(άρθρα 14 - 17)

ΤΙΤΛΟΣ IV

Ρυθμίζονται θέματα, που αναφέρονται στην ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων. Ειδικότερα προβλέπονται, μεταξύ άλλων και τα εξής:

1.α. Εγκαθιδρύεται, σταδιακά, ζώνη ελεύθερων συναλλαγών, μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, εντός μέγιστης μεταβατικής περιόδου δέκα (10) ετών, από την έναρξη ισχύος της κυρούμενης Συμφωνίας.

β. Προβλέπεται ότι, οι δασμοί και οι επιβαρύνσεις με ισοδύναμο προς τους δασμούς αποτέλεσμα, περιλαμβάνουν δασμούς ή άλλες επιβαρύνσεις που επιβάλλονται για την εισαγωγή ή την εξαγωγή ενός εμπορεύματος, συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών πρόσθετων τελών ή επιβαρύνσεων που εισπράττονται κατά την εισαγωγή ή την εξαγωγή, πλην των οριζομένων.

γ. Για κάθε προϊόν, ο βασικός δασμός, στον οποίο πρέπει να εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες με τη Συμφωνία διαδοχικές μειώσεις, αποτελείται από:

i) το κοινό δασμολόγιο της Κοινότητας που έχει θεσπισθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 του Συμβουλίου και εφαρμόζεται επί του παρόντος erga omnes την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας Συμφωνίας,

ii) το δασμολόγιο που εφάρμοσε η Βοσνία – Ερζεγοβίνη το 2005.

Περαιτέρω ορίζεται ότι εάν, μετά την υπογραφή της παρούσας Συμφωνίας, εφαρμόζεται δασμολογική μείωση erga omnes, οι μειωμένοι αυτοί δασμοί αντικαθιστούν το βασικό δασμό, από την ημερομηνία κατά την οποία εφαρμόζονται οι μειώσεις αυτές.

2.α. Καταργούνται, από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, οι δασμοί που επιβάλλονται στις εισαγωγές στην: i) Κοινότητα, βιομηχανικών προϊόντων καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, ii) Βοσνία – Ερζεγοβίνη, βιομηχανικών προϊόντων καταγωγής Κοινότητας, πέραν εκείνων που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι, καθώς και οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών αυτών και τα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος.

β. Οι δασμοί που επιβάλλονται στις εισαγωγές στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη βιομηχανικών προϊόντων καταγωγής Κοινότητας, τα οποία απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι, μειώνονται σταδιακά και καταργούνται εν τέλει, σύμφωνα με το οριζόμενο χρονοδιάγραμμα.

3. Η Κοινότητα και η Βοσνία – Ερζεγοβίνη, από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, καταργούν, όσον αφορά στα βιομηχανικά προϊόντα:

α. Κάθε επιβάρυνση ισοδύναμου με εισαγωγικούς δασμούς αποτελέσματος, κατά τις μεταξύ τους εμπορικές συναλλαγές.

β. Τους εξαγωγικούς δασμούς και κάθε επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος.

γ. Τους ποσοτικούς περιορισμούς κατά τις εξαγωγές και τα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος.

4. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη προθυμοποιείται να μειώσει

τους δασμούς που επιβάλλει κατά τις εμπορικές συναλλαγές με την Κοινότητα, πριν από το προαναφερόμενο χρονοδιάγραμμα, εάν το επιτρέψει η γενική οικονομική του κατάσταση και η κατάσταση του συγκεκριμένου τομέα.

5. Καταργούνται, από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, όλοι οι ποσοτικοί περιορισμοί και τα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος, που επιβάλλονται από την Κοινότητα και τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, κατά την εισαγωγή προϊόντων της γεωργίας και της αλιείας καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και Κοινότητας, αντίστοιχα.

6.α. Από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, επίσης: i) Η Κοινότητα καταργεί τους δασμούς και τις επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος κατά την εισαγωγή γεωργικών προϊόντων καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, εκτός των οριζομένων εξαιρέσεων. Όσον αφορά δε συγκεκριμένα προϊόντα, για τα οποία το κοινό δασμολόγιο προβλέπει την εφαρμογή κατ' αξία δασμών και ενός ειδικού δασμού, η κατάργηση ισχύει μόνο για το κατ' αξία μέρος του δασμού.

ii) Αντίστοιχα η Βοσνία – Ερζεγοβίνη: αα) Καταργεί τους δασμούς, που εφαρμόζονται κατά την εισαγωγή των οριζομένων γεωργικών προϊόντων καταγωγής Κοινότητας.

ββ) Μειώνει, σταδιακά, τους δασμούς, που εφαρμόζονται κατά την εισαγωγή ορισμένων γεωργικών προϊόντων καταγωγής Κοινότητας, σύμφωνα με το οριζόμενο χρονοδιάγραμμα.

iii) Η Κοινότητα καταργεί όλους τους δασμούς στα ψάρια και τα προϊόντα της αλιείας, καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, εκτός των οριζομένων εξαιρέσεων. Αντίστοιχα, η Βοσνία – Ερζεγοβίνη δεν επιβάλλει δασμούς ή επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος, στα ψάρια και τα προϊόντα αλιείας, καταγωγής Κοινότητας.

7.α. Η Κοινότητα και η Βοσνία – Ερζεγοβίνη εξετάζουν, στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, εντός τριών (3) ετών από τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας, τις δυνατότητες χορήγησης αμοιβαίων περαιτέρω παραχωρήσεων, με σκοπό τη μεγαλύτερη ελευθέρωση του εμπορίου γεωργικών προϊόντων και προϊόντων της αλιείας.

β. Τα μέρη προβαίνουν σε διαβουλεύσεις, σε περίπτωση που οι εισαγωγές προϊόντων καταγωγής ενός εξ αυτών, προκαλούν σημαντική διαταραχή στις αγορές ή στους εσωτερικούς κανονιστικούς μηχανισμούς του άλλου μέρους.

8. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις συναλλαγές όλων εν γένει των προϊόντων μεταξύ των δύο μερών. Ειδικότερα προβλέπονται και τα εξής:

α. Από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας, δεν εισάγονται: i) νέοι εισαγωγικοί ή εξαγωγικοί δασμοί ή επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος, ούτε αυξάνονται οι δασμοί ή οι επιβαρύνσεις, που ήδη επιβάλλονται στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης,

ii) νέοι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών ή των εξαγωγών ή μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος, ούτε εντείνονται οι περιορισμοί ή τα μέτρα που επιβάλλονται στις ανωτέρω συναλλαγές.

β.i) Τα μέρη αποφεύγουν να επιβάλλουν οποιοδήποτε μέτρο ή πρακτική εσωτερικής φορολογίας που συνεπάγεται, άμεσα ή έμμεσα, διακριτική μεταχείριση μεταξύ ομοειδών προϊόντων τους και προβαίνουν στην κατάργηση κάθε τέτοιου μέτρου ή πρακτικής, αν υπάρχει.

ii) Προϊόντα που εξάγονται στο έδαφος ενός από τα μέρη, δεν επιτρέπεται να αποτελούν αντικείμενο επιστροφής εσωτερικών έμμεσων φόρων, πέραν του ποσού των έμμεσων φόρων που έχουν επιβληθεί σ' αυτά.

γ. Οι σχετικές με την κατάργηση των εισαγωγικών δασμών διατάξεις ισχύουν, επίσης, και για τους δασμούς ταμιευτικού χαρακτήρα.

δ. Με την κυρούμενη Συμφωνία, δεν αποκλείεται η διατήρηση ή η εγκαθίδρυση τελωνειακών ενώσεων, ζωνών ελεύθερων συναλλαγών ή καθεστώτων διασυνοριακών εμπορικών συναλλαγών, εφόσον δεν αλλοιώνονται οι προβλεπόμενες εμπορικές ρυθμίσεις.

ε.i) Περαιτέρω, τα μέρη δεν εμποδίζονται να λαμβάνουν, κατά την οριζόμενη διαδικασία, μέτρα εμπορικής άμυνας, με βάση σχετικές συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), σε περίπτωση που: αα) διαπιστώνεται ότι, εφαρμόζονται πρακτικές ντάμπινγκ ή / και αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων κατά τις εμπορικές συναλλαγές, ββ) εισάγονται προϊόντα ενός μέρους στο έδαφος του άλλου μέρους σε αυξημένες ποσότητες και υπό προϋποθέσεις που μπορεί να προκαλέσουν σοβαρές ζημίες σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας του εισάγοντος μέρους.

ii) Τα διμερή μέτρα διασφάλισης, τα οποία δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το αναγκαίο, για την αποκατάσταση των προβλημάτων που προκύπτουν, επίπεδο, συνίστανται στην αναστολή της αύξησης ή της μείωσης των περιθωρίων προτιμήσεων που προβλέπει η Συμφωνία για το συγκεκριμένο προϊόν εντός μέγιστου ορίου που αντιστοιχεί στον οριζόμενο βασικό δασμό.

iii) Η διάρκεια των μέτρων αυτών, σε ιδιαίτερα εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να παρατείνεται για δύο (2) έτη κατ' ανώτατο όριο.

iv) Λαμβάνονται, επίσης, από τα μέρη τα απαραίτητα μέτρα, σε περίπτωση που η τήρηση των προαναφερόμενων διατάξεων οδηγεί σε ανεπάρκεια ειδών διατροφής ή άλλων προϊόντων ουσιώδους σημασίας για το εξάγον μέρος.

v) Τα μέτρα αυτά κοινοποιούνται στο Συμβούλιο Σταθερότητας και Σύνδεσης και αποτελούν αντικείμενο τακτικών διαβουλεύσεων, με σκοπό την κατάρτιση χρονοδιαγράμματος κατάργησής τους.

9. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη, όσον αφορά στα κρατικά μονοπώλια, μεριμνά, ώστε, μόλις αρχίσει να ισχύει η Συμφωνία, να μην υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ των υπηκόων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, ως προς τους όρους εφοδιασμού και διάθεσης των προϊόντων.

10. Ορίζονται οι λόγοι, για τους οποίους επιτρέπονται απαγορεύσεις ή περιορισμοί, κατά την εισαγωγή, την εξαγωγή ή τη διαμετακόμιση εμπορευμάτων (λόγοι δημόσιας ηθικής, τάξης ή ασφάλειας, προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, των ζώων ή φυτών, των εθνικών θησαυρών κ.λπ.).

11.i) Παρέχεται η δυνατότητα στα μέρη, να αναστέλλουν προσωρινά την προτιμησιακή μεταχείριση των προϊόντων τους, σε περίπτωση που διαπιστώνεται αδυναμία εξασφάλισης διοικητικής συνεργασίας, υπό την οριζόμενη έννοια, ή / και παρατυπίες ή απάτη σε τελωνειακά και συναφή θέματα.

ii) Καθορίζονται οι προϋποθέσεις, για την, κατά τα ανωτέρω, εφαρμογή προσωρινής αναστολής της προτιμησιακής μεταχείρισης.

iii) Παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα στο μέρος, που υ-

φίσταται επιπτώσεις στους εισαγωγικούς δασμούς από σφάλμα των αρμόδιων αρχών, κατά τη διαχείριση του προτιμησιακού συστήματος εξαγωγών, να ζητήσει τη συνδρομή του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, προκειμένου να θεσπιστούν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την διευθέτηση της κατάστασης. *(άρθρα 18 - 46)*

ΤΙΤΛΟΣ V

Ρυθμίζονται θέματα που αναφέρονται στους εργαζόμενους, την εγκατάσταση, την παροχή υπηρεσιών, την κυκλοφορία κεφαλαίων κ.λπ. Ειδικότερα:

1.α. Προβλέπεται η, χωρίς διακρίσεις, μεταχείριση των υπηκόων της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, οι οποίοι απασχολούνται νόμιμα στο έδαφος κράτους-μέλους, όσον αφορά στις συνθήκες εργασίας, την αμοιβή ή την απόλυση.

β. Παρέχεται η δυνατότητα στα νομίμως διαμένοντα μέλη της οικογενείας των ανωτέρω, να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας του κράτους-μέλους, όπου διαμένουν.

γ. Τέλος, ανάλογη μεταχείριση παρέχεται και από τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη σε εργαζόμενους υπηκόους κράτους-μέλους, που απασχολούνται νόμιμα στο έδαφός της, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, που διαμένουν νόμιμα εκεί.

2. Θεσπίζονται κανόνες για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων υπηκοότητας Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, που απασχολούνται νόμιμα στο έδαφος κράτους-μέλους, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, που διαμένουν νόμιμα εκεί, με ανάλογη μεταχείριση από την πλευρά της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης. Ειδικότερα, μετά από απόφαση του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, εγκρίνονται διατάξεις που προβλέπουν: i) το συνυπολογισμό όλων των περιόδων ασφάλισης, απασχόλησης ή διαμονής των εν λόγω εργαζομένων στα διάφορα κράτη-μέλη, για λόγους συνταξιοδότησης και παροχής των οριζόμενων επιδομάτων, καθώς και για την παροχή ιατρικής περίθαλψης, ii) την ελεύθερη μεταφορά των συντάξεων και των διαφόρων επιδομάτων αυτών, με τους συντελεστές που ισχύουν στα κράτη-μέλη που τα οφείλουν, iii) τη λήψη οικογενειακών επιδομάτων.

3. Καθορίζεται η έννοια των όρων που αναφέρονται στη Συμφωνία για την εφαρμογή της.

4.α. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη, αναλαμβάνει την υποχρέωση, να διευκολύνει την εγκατάσταση στο έδαφός του, εταιρειών της Κοινότητας και τη λειτουργία θυγατρικών εταιρειών και υποκαταστημάτων τους. Προς τούτο, παρέχει μεταχείριση ίδια με αυτήν που παρέχεται στις δικές της εταιρείες και υποκαταστήματα ή σε εταιρείες και υποκαταστήματα άλλης τρίτης χώρας.

β. Ανάλογη υποχρέωση αναλαμβάνουν η Κοινότητα και τα κράτη-μέλη της, όσον αφορά στην εγκατάσταση, στο έδαφός τους, εταιρειών της Βοσνίας– Ερζεγοβίνης και τη λειτουργία θυγατρικών εταιρειών και υποκαταστημάτων τους.

γ. Ο τρόπος επέκτασης των ανωτέρω ρυθμίσεων, στην εγκατάσταση υπηκόων αμφοτέρων των μερών, για την ανάληψη οικονομικών δραστηριοτήτων, ως αυτοαπασχολούμενων, καθορίζεται από το Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, μετά την πάροδο τετραετίας από τη θέση σε ισχύ της κυρούμενης Συμφωνίας.

δ. Παρέχεται το δικαίωμα στις θυγατρικές εταιρείες της Κοινότητας να χρησιμοποιούν και να ενοικιάζουν ακίνητη περιουσία στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη και στις θυγατρικές και τα υποκαταστήματα εταιρειών της Κοινότητας να αποκτούν και να απολαμβάνουν, όπως οι εταιρείες της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, δικαιώματα ιδιοκτησίας επί ακίνητης περιουσίας και δημόσια αγαθά ή αγαθά κοινού ενδιαφέροντος αναγκαία για την άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων τους.

5.α. Κάθε μέρος, μπορεί να ρυθμίζει, με εξαίρεση τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, τα θέματα εγκατάστασης και δραστηριοτήτων εταιρειών και υπηκόων στο έδαφός του, στο βαθμό που δεν συνεπάγονται διακρίσεις έναντι εταιρειών και υπηκόων του άλλου μέρους, σε σχέση με τις δικές του εταιρείες και υπηκόους.

β. Παρέχεται το δικαίωμα στα μέρη να λαμβάνουν, όσον αφορά στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, προληπτικά μέτρα, για την προστασία επενδυτών, καταθετών κ.λπ., προκειμένου να διασφαλιστεί η ακεραιότητα και η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

6. Οι προαναφερόμενες ρυθμίσεις δεν εφαρμόζονται στις υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών, καθώς και στις υπηρεσίες θαλάσσιων ενδομεταφορών (καμποτάζ).

7. Παρέχεται το δικαίωμα σε κοινοτικές ή εταιρείες της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, εγκατεστημένες στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ή στην Κοινότητα αντίστοιχα, να απασχολούν, υπό όρους, οι ίδιες ή μέσω θυγατρικών ή υποκαταστημάτων τους, υπαλλήλους υπηκόους των κρατών-μελών της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, αντίστοιχα.

8.α. Τα μέρη δεσμεύονται να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να επιτρέψουν σταδιακά την παροχή υπηρεσιών εκ μέρους εταιρειών ή υπηκόων της Κοινότητας ή της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, εγκατεστημένων στο έδαφος μέρους άλλου απ' αυτό του αποδέκτη των υπηρεσιών.

β. Στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, τα μέρη επιτρέπουν, την προσωρινή κυκλοφορία φυσικών προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες ή απασχολούνται από τον πάροχο αυτών, ως βασικό προσωπικό.

γ. Το Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, μετά την πάροδο τετραετίας από τη θέση σε ισχύ της κυρούμενης Συμφωνίας, λαμβάνει μέτρα για τη σταδιακή εφαρμογή των εν λόγω ρυθμίσεων.

9. Τα μέρη δεν αναλαμβάνουν δράσεις, ούτε λαμβάνουν μέτρα που καθιστούν περιοριστικές τις συνθήκες παροχής υπηρεσιών εκ μέρους υπηκόων ή εταιρειών της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, εγκατεστημένων στο έδαφος μέρους άλλου απ' αυτό του αποδέκτη των υπηρεσιών.

10.α. Όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών μεταφορών, τα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να: i) Διασφαλίζουν κατά τις χερσαίες μεταφορές, την: αα) άνευ περιορισμών οδική διαμετακόμιση μέσω της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και της Κοινότητας στο σύνολό της, ββ) την εφαρμογή της μη διακριτικής μεταχείρισης και γγ) την σταδιακή εναρμόνιση της νομοθεσίας της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, περί μεταφορών, με τη νομοθεσία της Κοινότητας.

ii) Εφαρμόζουν, για τις διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές, την αρχή της άνευ περιορισμών πρόσβασης στις διεθνείς αγορές και συναλλαγές, σε εμπορική βάση και να τηρούν τις διεθνείς και ευρωπαϊκές υποχρεώσεις, ως προς την προστασία, την ασφάλεια και τα περιβαλλοντικά πρότυπα. Στο πλαίσιο αυτό: αα) δεν εισάγουν ρήτρες για την κατανομή φορτίου σε μελλοντικές διμερείς Συμφω-

νίες με τρίτες χώρες, ββ) καταργούν όλα τα μονομερή μέτρα και τα διάφορα εμπόδια που περιορίζουν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα αυτόν και γγ) παρέχουν ευνοϊκή μεταχείριση στα πλοία που διαχειρίζονται υπήκοοι ή εταιρείες τους, αναφορικά με την πρόσβαση σε λιμένες που εξυπηρετούν τις διεθνείς συναλλαγές, τη χρησιμοποίηση ναυτιλιακών υποδομών και υπηρεσιών, τα σχετικά τέλη και επιβαρύνσεις, τις τελωνειακές διευκολύνσεις κ.λπ.

β. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη, υποχρεούται να προσαρμόσει την νομοθεσία της, καθώς και τους διοικητικούς, τεχνικούς και άλλους κανόνες, προς την εκάστοτε ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία, στον τομέα των αεροπορικών, θαλάσσιων και εσωτερικών πλωτών και χερσαίων μεταφορών, ούτως ώστε να εξυπηρετείται η ελεύθερη πρόσβαση στις αγορές των μερών και να διευκολύνεται η κυκλοφορία επιβατών και εμπορευμάτων.

11.α. Περαιτέρω, τα μέρη δεσμεύονται να επιτρέπουν την διενέργεια όλων των πληρωμών και μεταβιβάσεων στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, σε ελεύθερα μετατρέψιμο νόμισμα.

β. Τα μέρη, εξασφαλίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων που σχετίζονται με: i) άμεσες επενδύσεις, καθώς και με την εκκαθάριση ή επαναπατρισμό των επενδύσεων αυτών και των κερδών που απορρέουν από αυτές, ii) πιστώσεις για εμπορικές συναλλαγές ή για την παροχή υπηρεσιών στις οποίες συμμετέχει κάτοικος ενός από τα μέρη, iii) χρηματικά δάνεια και πιστώσεις με περίοδο λήξης μεγαλύτερη του έτους.

γ. Τα μέρη εξασφαλίζουν, επίσης, την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων που αφορούν επενδύσεις χαρτοφυλακίου και χρηματικά δάνεια, καθώς και πιστώσεις με προθεσμία λήξης μικρότερη του έτους, από το πέμπτο έτος μετά τη θέση σε ισχύ της κυρούμενης Συμφωνίας,

δ. Τα μέρη, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν η κυκλοφορία κεφαλαίων προκαλεί ή απειλεί να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία της συναλλαγματικής ή της νομισματικής πολιτικής αυτών, έχουν την ευχέρεια να λαμβάνουν, για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, τα αναγκαία μέτρα διασφάλισης, κατά της κυκλοφορίας των κεφαλαίων μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης.

12. Οι διατάξεις της κυρούμενης Συμφωνίας, δεν εμποδίζουν τα μέρη να: i) εφαρμόζουν τους νόμους και τους κανονισμούς τους, σχετικά με την είσοδο και τη διαμονή, την απασχόληση, τις συνθήκες εργασίας, την εγκατάσταση φυσικών προσώπων και την παροχή υπηρεσιών, ii) λαμβάνουν μέτρα για την αποτροπή της φοροαποφυγής ή της φοροδιαφυγής, iii) διαχωρίζουν, κατά την εφαρμογή της φορολογικής τους νομοθεσίας, τους φορολογούμενους που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση, ιδίως όσον αφορά στον τόπο κατοικίας τους, iv) παίρνουν τα αναγκαία μέτρα για να αποτρέψουν την καταστρατήγηση των μέτρων, που διέπουν την πρόσβαση τρίτων χωρών στις αγορές τους.

13.α. Τα μέρη προσπαθούν να αποφεύγουν την επιβολή περιοριστικών μέτρων για σκοπούς που συνδέονται με το ισοζύγιο πληρωμών.

β. Κανένα περιοριστικό μέτρο δεν εφαρμόζεται για τις μεταβιβάσεις που συνδέονται με επενδύσεις και ιδίως για τον επαναπατρισμό ποσών που έχουν επενδυθεί ή επανεπενδυθεί ή για οποιουδήποτε είδους έσοδα που προκύπτουν από αυτές. *(άρθρα 49 - 69)*

ΤΙΤΛΟΣ VI

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των δύο μερών, την επιβολή του νόμου και τον ανταγωνισμό. Ειδικότερα προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1.α. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη καταβάλλει προσπάθεια για τη βαθμιαία προσαρμογή της νομοθεσίας της προς το κοινοτικό κεκτημένο, βάσει σχετικού προγράμματος.

β. Δεν συμβιβάζονται με την ορθή λειτουργία της Συμφωνίας, στο βαθμό που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης: i) Όλες οι Συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οι συντονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων, που έχουν στόχο ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη στρέβλωση του ανταγωνισμού.

ii) Η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της δεσπόζουσας θέσης τους στο έδαφος της Κοινότητας ή της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης.

iii) Οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση που νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, μέσω της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων προϊόντων.

γ. Η Βοσνία – Ερζεγοβίνη, θεσπίζει ανεξάρτητη λειτουργικά αρχή, αρμόδια να εγκρίνει προγράμματα κρατικών ενισχύσεων και μεμονωμένες μη επιστρεπτέες ενισχύσεις και να απαιτεί την επιστροφή κρατικών ενισχύσεων που δεν χορηγήθηκαν νόμιμα.

δ. Καμία διάταξη του άρθρου 71 της Συμφωνίας δεν προδικάζει ή επηρεάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο την λήψη εκ μέρους της Κοινότητας ή της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης μέτρων αντιντάμπινγκ ή αντισταθμιστικών μέτρων, σύμφωνα με την Συμφωνία GATT του 1994 και την Συμφωνία του ΠΟΕ για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα ή σύμφωνα με τη σχετική εσωτερική νομοθεσία.

2. Ως το τέλος του τρίτου έτους από την ημέρα θέσης σε ισχύ της υπό κύρωση Συμφωνίας, η Βοσνία – Ερζεγοβίνη εφαρμόζει, σε δημόσιες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις, στις οποίες έχουν παραχωρηθεί ειδικά και αποκλειστικά δικαιώματα, τις αρχές που θεσπίζει η συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

3. Αναλαμβάνεται, από τα μέρη, η δέσμευση για την εξασφάλιση κατάλληλης και αποτελεσματικής προστασίας και άσκησης των δικαιωμάτων πνευματικής, βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.

4.α. Τίθεται από τα μέρη, ως επιθυμητός στόχος, το άνοιγμα των διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων, με βάση τις αρχές της μη διακριτικής μεταχείρισης και της αμοιβαιότητας, ιδίως στο πλαίσιο των κανόνων του ΠΟΕ.

β. Παρέχεται πρόσβαση στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων στην Κοινότητα και στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, στις εταιρείες της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και στις κοινοτικές εταιρείες αντίστοιχα, με ευνοϊκή μεταχείριση από την έναρξη ισχύος της υπό κύρωση Συμφωνίας.

5. Αναλαμβάνεται, από τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, η υποχρέωση λήψης των αναγκαίων μέτρων, προκειμένου να: i) επιτευχθεί σταδιακά η συμμόρφωσή της με τους τεχνικούς κανόνες της Κοινότητας και τις ευρωπαϊκές διαδικασίες τυποποίησης, μετρολογίας, διαπίστευσης και αξιολόγησης της συμμόρφωσης, ii) εναρμονιστεί η νομοθεσία της με το κοινοτικό κεκτημένο στους τομείς των συνθηκών εργασίας (υγεία και ασφάλεια στην εργασία, ισότητα των ευκαιριών κ.λπ.).

6. Προβλέπεται η συνεργασία των μερών για την εναρ-

μόνιση του επιπέδου προστασίας των καταναλωτών στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, με εκείνο της Κοινότητας.

(άρθρα 70 -77)

ΤΙΤΛΟΣ VII

1. Αποδίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην εδραίωση του κράτους δικαίου και στην ενίσχυση των θεσμών σε όλα τα επίπεδα, τόσο στον τομέα της διοίκησης γενικά, όσο και στον τομέα της επιβολής του νόμου και της απονομής της δικαιοσύνης ειδικότερα.

2. Προβλέπεται, η δημιουργία, από πλευράς της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, ανεξάρτητων εποπτικών φορέων με επαρκείς χρηματοοικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, για την αποτελεσματική παρακολούθηση και τη διασφάλιση της επιβολής της εθνικής νομοθεσίας, προς το σκοπό προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

3. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των προσώπων μεταξύ των μερών, καθώς και με την πρόληψη και τον έλεγχο της παράνομης μετανάστευσης και την επανεισδοχή. Ειδικότερα, η συνεργασία των μερών στους τομείς θεώρησης διαβατηρίων, διαχείρισης των συνόρων, ασύλου και μετανάστευσης, βασίζεται σε αμοιβαίες διαβουλεύσεις και περιλαμβάνει τεχνική και διοικητική βοήθεια για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη νομοθεσία και τις πρακτικές, την κατάρτιση προσωπικού, την ασφάλεια των ταξιδιωτικών εγγράφων κ.λπ..

4. Περαιτέρω, τα μέρη συνεργάζονται προκειμένου να εμποδιστεί και να ελεγχθεί η παράνομη μετανάστευση. Προς τούτο, συμφωνούν να δέχονται τον επαναπατρισμό των υπηκόων τους που διαμένουν παράνομα στο έδαφός τους και να συνάψουν επίσης και να εφαρμόσουν, πλήρως, Συμφωνία επανεισδοχής, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης επανεισδοχής των υπηκόων άλλων χωρών και των ανιθαγενών.

5. Διαπιστώνεται η ανάγκη συνεργασίας των μερών για την πρόληψη της χρησιμοποίησης των χρηματοπιστωτικών τους συστημάτων, για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες εν γένει και ιδίως αυτές που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, καθώς και για τη χρηματοδότηση τρομοκρατικών ενεργειών.

Για το σκοπό αυτό, προβλέπεται η παροχή διοικητικής και τεχνικής βοήθειας ώστε να προωθηθεί η εφαρμογή κανονισμών και η αποτελεσματική λειτουργία των κατάλληλων προτύπων και μηχανισμών καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

6. Οι κοινές συντονισμένες ενέργειες των μερών κατά των ναρκωτικών αποσκοπούν στην ενίσχυση των δομών καταπολέμησης των παράνομων ναρκωτικών, στη μείωση της προμήθειας, της διακίνησης και της ζήτησης παράνομων ναρκωτικών, στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην υγεία και την κοινωνία από την τοξικομανία, καθώς και στον αποτελεσματικότερο έλεγχο των προδρόμων ουσιών.

7. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται για την πρόληψη και καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων όπως:

- Των παράνομων οικονομικών δραστηριοτήτων, ιδίως της παραχάραξης νομισμάτων, των παράνομων συναλλαγών προϊόντων, όπως τα βιομηχανικά απόβλητα και τα ραδιενεργά υλικά, καθώς και των συναλλαγών που αφορούν παράνομα προϊόντα ή προϊόντα απομίμησης ή παραποίησης.
- Της φορολογικής απάτης.
- Του λαθρεμπορίου όπλων και αυτοκινήτων κ.λπ..

8. Η ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, αποτελούν το αντικείμενο της συνεργασίας των μερών στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας. *(άρθρα 78 - 85)*

ΤΙΤΛΟΣ VIII

1. Καθιερώνεται στενή συνεργασία μεταξύ των μερών, με στόχο την προώθηση της ανάπτυξης και του αναπτυξιακού δυναμικού της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης.

2. Στο πλαίσιο των πολιτικών συνεργασίας, αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στα μέτρα που μπορούν να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και των γειτονικών χωρών της, συμπεριλαμβανομένων και των κρατών-μελών.

3.α. Προβλέπεται η συνεργασία των μερών, με στόχο τη βελτίωση της κατανόησης των θεμελιωδών αρχών των αντίστοιχων οικονομιών τους και τη χάραξη και εφαρμογή οικονομικής πολιτικής, στο πλαίσιο οικονομιών της αγοράς.

β. Παρέχεται η δυνατότητα παροχής συνδρομής στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, από την Κοινότητα, για την εγκαθίδρυση λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς και για την σταδιακή εναρμόνιση των πολιτικών της με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

4. Τα μέρη συνεργάζονται στον τομέα των στατιστικών και η εν λόγω συνεργασία των μερών εστιάζεται, κυρίως, σε τομείς προτεραιότητας του κοινοτικού κεκτημένου.

5. Όσον αφορά στις τραπεζικές, ασφαλιστικές και άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, τα μέρη συνεργάζονται με σκοπό τη δημιουργία και την ανάπτυξη κατάλληλου πλαισίου, για την ενθάρρυνση των εν λόγω τομέων στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη.

6. Στον τομέα του λογιστικού και δημοσιονομικού ελέγχου, τα μέρη συνεργάζονται με στόχο την ανάπτυξη στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, συστήματος P.I.F.C. (συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής διαχείρισης και ελέγχου και λειτουργικά ανεξάρτητου εσωτερικού ελέγχου), καθώς και ανεξάρτητων συστημάτων εξωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα και μεθόδους ελέγχου και λογιστικού ελέγχου, καθώς και με τις βέλτιστες πρακτικές της Ε.Ε.

7. Η συνεργασία των μερών, όσον αφορά στην προώθηση και την προστασία των επενδύσεων, στοχεύει στη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για ιδιωτικές επενδύσεις εγχώριες και ξένες.

8. Όσον αφορά στην βιομηχανική συνεργασία, οι σχετικές πρωτοβουλίες επικεντρώνονται στη δημιουργία του κατάλληλου πλαισίου για τις επιχειρήσεις, τη βελτίωση της διοίκησής τους και της τεχνογνωσίας, καθώς και στην προώθηση των αγορών, της διαφάνειάς τους και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

9. Στον τομέα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων η συνεργασία των μερών αποβλέπει στην ανάπτυξη και την ενίσχυση αυτών.

10. Η συνεργασία μεταξύ των μερών στον τομέα του τουρισμού αποσκοπεί κυρίως στην ενίσχυση της ροής πληροφοριών για τον τουρισμό (μέσω διεθνών δικτύων, τραπεζών δεδομένων κ.λπ.), την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ τουριστικών επιχειρήσεων, εμπειρογνωμόνων, κυβερνήσεων και αρμόδιων δημόσιων οργάνων στον τομέα του τουρισμού, καθώς και τη μεταφορά τε-

χνογνωσίας (με την κατάρτιση, τις ανταλλαγές και τα σεμινάρια).

11. Περαιτέρω, καθορίζονται οι στόχοι της από κοινού δράσης των μερών στους τομείς της γεωργίας και της βιομηχανίας μεταποίησης γεωργικών προϊόντων και της αλιείας.

12. Η τελωνειακή συνεργασία που αναπτύσσεται, από τα μέρη, έχει ως στόχο τη διασφάλιση της τήρησης των διατάξεων που υιοθετούνται στον τομέα του εμπορίου και την εναρμόνιση του τελωνειακού καθεστώτος της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης με το κοινοτικό.

13. Τα μέρη συνεργάζονται στη λήψη μέτρων με στόχο την περαιτέρω μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και την αναδιάρθρωση της φορολογικής διοίκησης, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική είσπραξη των φόρων και η καταπολέμηση της φορολογικής απάτης.

14. Στον κοινωνικό τομέα, η συνεργασία αποσκοπεί στην προσαρμογή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στις νέες κοινωνικές και οικονομικές απαιτήσεις και μπορεί να περιλαμβάνει την προσαρμογή της νομοθεσίας της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, όσον αφορά στις συνθήκες εργασίας και τις ίσες ευκαιρίες μεταξύ ανδρών και γυναικών, ατόμων με ειδικές ανάγκες και όλων των ευάλωτων ομάδων, καθώς και τη βελτίωση του επιπέδου προστασίας της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.

15. Η συνεργασία στον τομέα εκπαίδευσης και κατάρτισης επικεντρώνεται, μεταξύ άλλων, στην ανύψωση του επιπέδου της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, καθώς και των πολιτικών για τους νέους και την απασχόλησή τους.

16. Αναλαμβάνεται από τα μέρη η δέσμευση ότι θα προωθήσουν την πολιτιστική συνεργασία, καθώς και την πολιτιστική πολυμορφία.

17. Όσον αφορά στη συνεργασία στον οπτικοακουστικό τομέα, αυτή εστιάζεται στην προώθηση του κλάδου οπτικοακουστικών μέσων και στην ενθάρρυνση της συμπαραγωγής κινηματογραφικών και τηλεοπτικών έργων. Μπορεί δε να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, προγράμματα και μέσα για την εκπαίδευση δημοσιογράφων και άλλων επαγγελματιών του τομέα των μέσων ενημέρωσης, καθώς και τεχνική βοήθεια τόσο προς τα δημόσια, όσο και προς τα ιδιωτικά μέσα ενημέρωσης, έτσι ώστε να ενισχυθούν η ανεξαρτησία, ο επαγγελματισμός και οι συνδέσεις τους με τα ευρωπαϊκά μέσα ενημέρωσης.

18. Η προετοιμασία της κοινωνίας, στο σύνολό της, για την ψηφιακή εποχή, η προσέλκυση επενδύσεων και η διασφάλιση της διαλειτουργικότητας δικτύων και υπηρεσιών, αποτελούν τους γενικούς στόχους των μερών, όσον αφορά στη συνεργασία τους για την περαιτέρω ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη.

19. Στον τομέα των μεταφορών, η συνεργασία αποβλέπει στην αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό των μέσων μεταφοράς της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, στη βελτίωση της ελεύθερης κυκλοφορίας των επιβατών και των εμπορευμάτων, στην προώθηση της πρόσβασης στην αγορά και στις υποδομές μεταφορών, στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης υποδομών πολλαπλών μεταφορών σε σύνδεση με τα κύρια διευρωπαϊκά δίκτυα κ.λπ..

20. Καθορίζονται επίσης οι προτεραιότητες της συνεργασίας των Μερών στους τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος και στους τομείς της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

21. Όσον αφορά στη συνεργασία στη δημόσια διοίκηση, αυτή αποσκοπεί στην ανάπτυξη αποτελεσματικής και υπεύθυνης διοίκησης στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη και επικεντρώνεται στη δημιουργία θεσμικών ικανοτήτων (διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, εξέλιξη σταδιοδρομίας στο δημόσιο τομέα, συνεχή κατάρτιση και προώθηση δεοντολογίας στη δημόσια διοίκηση κ.λπ.).

(άρθρα 86-111)

ΤΙΤΛΟΣ IX

1. Παρέχεται η δυνατότητα χρηματοδοτικής ενίσχυσης της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, από την Κοινότητα, με τη μορφή επιχορηγήσεων και δανείων, συμπεριλαμβανομένων και δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η εν λόγω βοήθεια διαμορφώνεται σε συνάρτηση με τις διαπιστωθείσες ανάγκες, τις επιλεγείσες προτεραιότητες, την ικανότητα απορρόφησης και εξόφλησης και τα μέτρα που λαμβάνονται για τη μεταρρύθμιση και την αναδιάρθρωση της οικονομίας.

2. Εξειδικεύονται οι τομείς, στους οποίους επικεντρώνεται η χρηματοδοτική βοήθεια (δικαιοσύνη, εσωτερικές υποθέσεις, προσέγγιση των νομοθεσιών, οικονομική ανάπτυξη).

3. Με σκοπό να επιτευχθεί η βέλτιστη χρησιμοποίηση των διαθέσιμων πόρων, διασφαλίζεται από τα μέρη ότι οι κοινοτικές συνεισφορές θα χορηγούνται σε στενό συντονισμό με τις συνεισφορές από άλλες πηγές, όπως τα Κράτη-Μέλη, τρίτες χώρες και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. *(άρθρα 112-114)*

ΤΙΤΛΟΣ X

1.α. Συγκροτείται Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, που συνέρχεται σε κατάλληλο επίπεδο ανά τακτά διαστήματα και όταν το απαιτούν οι περιστάσεις, για την εξέταση σημαντικών προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή της Συμφωνίας, καθώς και άλλων διμερών ή διεθνών ζητημάτων αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

β. Το εν λόγω Συμβούλιο απαρτίζεται από μέλη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αφ' ενός, και από μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης αφ' ετέρου.

γ. Ανατίθεται στο Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, που συγκροτείται κατά τα ανωτέρω, η εποπτεία της εφαρμογής και εκτέλεσης της Συμφωνίας και η παρακολούθηση της ολοκλήρωσης από τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη των νομικών, διοικητικών, θεσμικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων, βάσει του προοιμίου και σύμφωνα με τις γενικές αρχές της Συμφωνίας.

δ. Το εν λόγω Συμβούλιο, το αργότερο τρία (3) έτη από τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας, από την οποία αρχίζει το πρώτο στάδιο της σύνδεσης, θα αξιολογήσει την πρόοδο της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, για να αποφασίσει τη μετάβασή της στα επόμενα στάδια της σύνδεσης.

2.α. Το Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης επικουρείται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του από την Επιτροπή Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, που απαρτίζεται από εκπροσώπους του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αφ' ενός και από εκπροσώπους του Υπουργικού Συμβουλίου της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, αφ' ετέρου.

β. Οποιεσδήποτε από τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μπορούν να ανατίθενται στην Επιτροπή Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Πε-

ραιτέρω, παρέχεται η δυνατότητα στο Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης να αποφασίζει τη σύσταση κάθε άλλης ειδικής επιτροπής ή οργάνου, τα οποία το επικουρούν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

3. Παρέχεται η δυνατότητα σύστασης, από την Επιτροπή Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, των απαραίτητων υποεπιτροπών, πριν από το τέλος του πρώτου έτους από τη θέση σε ισχύ της συμφωνίας, για την επαρκή εφαρμογή αυτής.

4. Συγκροτείται Κοινοβουλευτική Επιτροπή Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, που απαρτίζεται από μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και συνεδριάζει κατά διαστήματα, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων, μεταξύ των μελών της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

5. Αναλαμβάνεται η δέσμευση από κάθε μέρος, να διασφαλίζει ότι, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα του άλλου μέρους θα έχουν πρόσβαση, χωρίς διακρίσεις, σε σύγκριση με τους δικούς του υπηκόους, στα αρμόδια δικαστήρια και διοικητικά όργανά του, προκειμένου να υπερασπίσουν τα ατομικά τους δικαιώματα και τα δικαιώματα ιδιοκτησίας τους.

6. Όσον αφορά στα φορολογικά θέματα, η εφαρμογή της συμφωνίας δεν συνεπάγεται τη στέρηση, από τα μέρη, του δικαιώματος να εφαρμόζουν τη φορολογική τους νομοθεσία έναντι φορολογουμένων, που δε βρίσκονται σε πανομοιότυπες καταστάσεις, όσον αφορά στον τόπο κατοικίας τους.

7.α. Τα μέρη οφείλουν να λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της συμφωνίας.

β. Προβλέπεται η διενέργεια από τα μέρη άμεσων διαβουλεύσεων, μέσω των κατάλληλων διαύλων, για τη συζήτηση κάθε θέματος σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της υπό κύρωση συμφωνίας, καθώς και άλλων πτυχών των σχέσεών τους.

γ. Παρέχεται η δυνατότητα, σε κάθε μέρος της συμφωνίας, να λαμβάνει, κατά την οριζόμενη διαδικασία και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κατάλληλα μέτρα, στην περίπτωση που θεωρεί ότι το άλλο μέρος δεν εκπληρώνει κάποια από τις υποχρεώσεις που του επιβάλλονται.

8. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την επίλυση των διαφορών, που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή ή την ερμηνεία της συμφωνίας.

9. Παρέχεται η δυνατότητα καταγγελίας της κυρούμενης συμφωνίας, από τα μέρη της, η οποία συνάπτεται για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

10.α. Προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας, θεματοφύλακας της οποίας ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον τρόπο έγκρισης, από τα μέρη, της συμφωνίας αυτής.

11. Τα μέρη συμφωνούν ότι, σε περίπτωση που, εν αναμονή της ολοκλήρωσης των διαδικασιών που απαιτούνται για τη θέση σε ισχύ της συμφωνίας, οι διατάξεις ορισμένων μερών της, ιδίως αυτές που αφορούν στην ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων και τις μεταφορές, τεθούν σε ισχύ μέσω ενδιάμεσης συμφωνίας, μεταξύ της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, ως ημερομηνία θέσης σε ισχύ της συμφωνίας, νοείται η ημερομηνία θέσης σε ισχύ της σχετικής ενδιάμεσης συμφωνίας, όσον αφορά στις υποχρεώσεις, που απορρέουν από τις διατάξεις αυτές. *(άρθρα 6 και 115-135)*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Περιλαμβάνονται οι δασμολογικές παραχωρήσεις της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης για κοινοτικά βιομηχανικά προϊόντα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ορίζονται τα προϊόντα «BABY REEF».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ (α), (β), (γ), (δ) και (ε).

Περιλαμβάνονται οι δασμολογικές παραχωρήσεις της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης για πρωτογενή γεωργικά προϊόντα καταγωγής Κοινότητας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Περιλαμβάνονται οι δασμοί που εφαρμόζονται σε προϊόντα καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης κατά την εισαγωγή τους στην Κοινότητα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Περιλαμβάνονται οι δασμοί που εφαρμόζονται σε εμπορεύματα καταγωγής Κοινότητας κατά την εισαγωγή τους στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Παρατίθενται οι ορισμοί των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

Περιλαμβάνονται τα δικαιώματα πνευματικής, βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.

Ι. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 1

1. Καθορίζονται οι δασμοί, που εφαρμόζονται στα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα, που διακινούνται μεταξύ των μερών. (Παράρτημα Ι και ΙΙ)

2. Παρέχεται η δυνατότητα μείωσης των δασμών, που εφαρμόζονται στα ανωτέρω προϊόντα, με απόφαση του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.

ΙΙ. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 2

Καθορίζονται οι κανόνες καταγωγής, για την εφαρμογή της κυρούμενης συμφωνίας και οι μέθοδοι διοικητικής συνεργασίας. Ειδικότερα:

ΤΙΤΛΟΣ Ι

Προσδιορίζεται η έννοια των όρων, που αναφέρονται στο Πρωτόκολλο, για την εφαρμογή του. *(άρθρο 1)*

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

Ορίζονται και αναλύονται ιδιαίτερα οι έννοιες «καταγόμενα προϊόντα» ή «προϊόντα καταγωγής», καθώς και άλλες συναφείς έννοιες, που αναφέρονται στη συμφωνία (προϊόντα παραγόμενα εξ ολοκλήρου, επαρκώς και ανεπαρκώς επεξεργασμένα κ.λπ.). *(άρθρα 2-11)*

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

Αναλύεται η αρχή της εδαφικότητας και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εφαρμογή της προτιμησιακής μεταχείρισης που προβλέπεται, από τις διατάξεις της συμφωνίας στα μεταφερόμενα απευθείας προϊόντα και στα προϊόντα καταγωγής, που αποστέλλονται για συμμετοχή σε εκθέσεις. *(άρθρα 12-14)*

ΤΙΤΛΟΣ IV

1. Προβλέπεται ότι, οι μη καταγόμενες ύλες, που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή προϊόντων καταγωγής Κοινότητας ή Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, δεν αποτελούν, στην Κοινότητα ή τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, αντικείμενο επιστροφής δασμών ή απαλλαγής από δασμούς οποιουδήποτε είδους.

2. Καθορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζονται τα ανωτέρω. *(άρθρο 15)*

ΤΙΤΛΟΣ V

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την απόδειξη της καταγωγής των προϊόντων. Ειδικότερα:

i) Καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης του πιστοποιητικού κυκλοφορίας εμπορευμάτων EUR. 1 και αντιγράφου αυτού.

ii) Καθορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες συντάσσεται δήλωση τιμολογίου από τους εξαγωγείς και οι όροι σύνταξης αυτού.

iii) Ρυθμίζονται διάφορα θέματα σχετικά με: αα) την παροχή του καθεστώτος του εγκεκριμένου εξαγωγέα, ββ) τα πιστοποιητικά καταγωγής και τις εισαγωγές με τμηματικές αποστολές.

iv) Προσδιορίζονται οι κατηγορίες των προϊόντων που γίνονται δεκτά, χωρίς να απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού καταγωγής κ.λπ.. *(άρθρα 16-31)*

ΤΙΤΛΟΣ VI

Ρυθμίζονται θέματα που αναφέρονται στις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης. Μεταξύ άλλων προβλέπονται:

α. Η αμοιβαία συνδρομή των μερών, μέσω των αρμόδιων τελωνειακών υπηρεσιών τους, για τον έλεγχο της γνησιότητας των πιστοποιητικών κυκλοφορίας εμπορευμάτων EUR. 1 ή των δηλώσεων τιμολογίου και της ακρίβειας των πληροφοριών που περιέχονται στα έγγραφα αυτά.

β. Ο τρόπος ελέγχου των πιστοποιητικών καταγωγής και διευθέτησης των διαφορών που ανακύπτουν σχετικά με τις διαδικασίες του ελέγχου αυτού.

γ. Η επιβολή κυρώσεων σε όποιους συντάσσουν έγγραφα με εσφαλμένες πληροφορίες, προκειμένου να επιτύχουν την παραχώρηση προτιμησιακής μεταχείρισης για τα προϊόντα.

δ. Η πραγματοποίηση των αναγκαίων ενεργειών, από τα μέρη, ώστε να διασφαλιστεί ότι, τα εμπορεύματα, τα οποία διακινούνται υπό την κάλυψη πιστοποιητικού καταγωγής και παραμένουν κατά τη μεταφορά τους σε ελεύθερη ζώνη που βρίσκεται στο έδαφός τους, δεν θα αντικατασταθούν από άλλα και δεν θα υποστούν επεξεργασίες άλλες από τις συνήθεις εργασίες, που αποβλέπουν στην παρεμπόδιση της φθοράς τους. *(άρθρα 32-36)*

ΤΙΤΛΟΣ VII

Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για προϊόντα καταγωγής Θέουτας και Μελίλιας. *(άρθρα 37-38)*

ΤΙΤΛΟΣ VIII

Αρμόδιο, για την ενδεχόμενη τροποποίηση του Πρωτοκόλλου, ορίζεται το Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. *(άρθρο 39)*

α. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Δίδονται επεξηγήσεις σχετικά με το περιεχόμενο του Πίνακα, του Παραρτήματος II, του Πρωτοκόλλου.

β. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Περιλαμβάνεται πίνακας των εργασιών ή μεταποιήσεων επί μη καταγόμενων υλών, οι οποίες προσδίδουν σε ένα μεταποιημένο προϊόν χαρακτήρα καταγόμενου προϊόντος.

III. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 3

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις χερσαίες μεταφορές. Ειδικότερα:

1.α. Ορίζεται, ως στόχος του Πρωτοκόλλου, η προώθηση της συνεργασίας των μερών στον τομέα των χερσαίων μεταφορών γενικά και στον τομέα της διαμετακόμισης ειδικότερα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συντονισμένη ανάπτυξη των μεταφορών, μεταξύ και μέσω των εδαφών τους.

β. Προσδιορίζεται η έννοια των όρων που αναφέρονται στο Πρωτόκολλο και καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής του. *(άρθρα 1-3)*

2.α. Συμφωνείται από τα Μέρη, η θέσπιση αμοιβαίων συντονισμένων μέτρων για την ανάπτυξη δικτύου υποδομών για τις συνδυασμένες μεταφορές ως βασικών μέσων για την επίλυση των προβλημάτων που παρουσιάζονται κατά τις εμπορευματικές μεταφορές, μέσω της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης.

β. Περαιτέρω, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει, για τα μέρη, η ανάπτυξη ενός δικτύου συνδυασμένων περιφερειακών μεταφορών στο έδαφος της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, όπως αυτό έχει οριστεί στο Μνημόνιο Συμφωνίας για την ανάπτυξη ενός δικτύου βασικών υποδομών μεταφορών για τη Νοτιανατολική Ευρώπη, το οποίο έχει υπογραφεί τον Ιούνιο του 2004.

γ.i) Η Κοινότητα δεσμεύεται να συμβάλλει οικονομικά στην κατασκευή των προαναφερομένων έργων υποδομής στο έδαφος της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης.

ii) Καθορίζονται οι μορφές που μπορεί να λάβει η εν λόγω χρηματοδοτική συνεισφορά (πιστώσεις από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, επενδύσεις από ορισμένα κράτη-μέλη επί διμερούς βάσης ή μέσω δημόσιων ή ιδιωτικών κεφαλαίων, κ.λπ.). *(άρθρα 4-6)*

3. Ορίζονται οι συγκεκριμένες γενικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνει κάθε μέρος για την ανάπτυξη και την προώθηση των σιδηροδρομικών και των συνδυασμένων μεταφορών, καθώς και οι ειδικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνει η Βοσνία – Ερζεγοβίνη για τον εκσυγχρονισμό των σιδηροδρόμων του. *(άρθρα 7-10)*

4. Καθορίζονται, επίσης, οι συγκεκριμένες γενικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνει κάθε μέρος στον τομέα των οδικών μεταφορών, καθώς και οι ειδικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνει η Βοσνία – Ερζεγοβίνη στον εν λόγω τομέα. Ειδικότερα, προβλέπονται μεταξύ άλλων και τα εξής:

α. Τα μέρη δέχονται ότι η φορολογική μεταχείριση των οδικών οχημάτων, τα διόδια και οι λοιπές επιβαλλόμενες επιβαρύνσεις, δεν θα εισάγουν διακρίσεις.

β. Περαιτέρω, τα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να αρχίσουν διαπραγματεύσεις προκειμένου να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επιβολή οδικών φόρων.

γ. Μέχρι την ολοκλήρωση των ανωτέρω διαπραγμα-

τεύσεων, τα συμβαλλόμενα μέρη θα εξαλείψουν τις διακρίσεις μεταξύ των μεταφορέων της Κοινότητας και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, όσον αφορά στους φόρους και τις επιβαρύνσεις που επιβάλλονται στην κυκλοφορία ή/και την κατοχή βαρέων επαγγελματικών οχημάτων, καθώς και τους φόρους ή τα τέλη που επιβάλλονται στις μεταφορές στο έδαφος των συμβαλλόμενων μερών.
(άρθρα 11-18)

5. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την απλούστευση των διατυπώσεων κατά τις εμπορευματικές μεταφορές.
(άρθρο 19)

6. Ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του Πρωτοκόλλου.
(άρθρα 20-21)

IV. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 4

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στη Βιομηχανία Χάλυβα. Ειδικότερα μεταξύ άλλων, επιτρέπεται στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη να χορηγεί, κατ' εξαίρεση και υπό τους οριζόμενους όρους, κρατικές ενισχύσεις για αναδιάρθρωση σε εταιρείες παραγωγής χάλυβα.

V. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 5

Με τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου αυτού, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διοικητική συνδρομή που παρέχουν αμοιβαία τα συμβαλλόμενα μέρη σε τελωνειακά θέματα. Ειδικότερα:

1. Προσδιορίζεται η έννοια των όρων, που αναφέρονται στο Πρωτόκολλο και καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής αυτού. *(άρθρα 1-2)*

2. Ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα συνεργασίας των συμβαλλόμενων μερών, για την εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας. Μεταξύ άλλων προβλέπονται και τα ακόλουθα:

α. Τα μέρη παρέχουν αμοιβαία συνδρομή, για την εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής της τελωνειακής νομοθεσίας.

β. Εξειδικεύεται ο τρόπος και η διαδικασία παροχής της προαναφερόμενης συνδρομής και καθορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι δυνατή η άρνηση παροχής συνδρομής ή η παροχή αυτής υπό προϋποθέσεις.
(άρθρα 3 - 9)

3. Ρυθμίζονται, επίσης, θέματα ασφάλειας των πληροφοριών που γνωστοποιούνται στο πλαίσιο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου. *(άρθρο 10)*

4. Τα συμβαλλόμενα μέρη παραιτούνται αμοιβαία από κάθε απαίτηση επιστροφής των δαπανών, που προκύπτουν από την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου, εκτός των δαπανών εμπειρογνωμόνων και μαρτύρων και των δαπανών για διερμηνείς και μεταφραστές, οι οποίοι δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι. *(άρθρο 12)*

5. Ορίζονται οι αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου. *(άρθρο 13)*

6.α. Προβλέπεται ότι, οι διατάξεις του Πρωτοκόλλου:

i) Δεν επηρεάζουν τις υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από άλλες διεθνείς συμφωνίες ή συμβάσεις.

ii) Θεωρούνται συμπληρωματικές ως προς τις συμφωνίες αμοιβαίας συνδρομής, που έχουν συναφθεί ή ενδέχεται να συναφθούν μεταξύ μεμονωμένων κρατών-μελών και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης.

iii) Δεν επηρεάζουν τις διατάξεις που διέπουν τη γνωστοποίηση, μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των τελωνειακών αρχών των κρατών-μελών, πληροφοριών που λαμβάνονται στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου.

β. Περαιτέρω ορίζεται ότι, οι διατάξεις του Πρωτοκόλλου κατισχύουν έναντι των διατάξεων κάθε διμερούς συμφωνίας για αμοιβαία συνδρομή, η οποία έχει ή ενδέχεται να συναφθεί μεταξύ των επιμέρους κρατών-μελών και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης.

γ. Καθορίζεται η διαδικασία επίλυσης, μέσω διαβουλεύσεων, των προβλημάτων που σχετίζονται με την εφαρμογή του πρωτοκόλλου. *(άρθρο 14)*

VI. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 6

Ρυθμίζονται θέματα επίλυσης των διαφορών. Ειδικότερα:

1. Ορίζεται, ως στόχος του πρωτοκόλλου, η αποτροπή και η ρύθμιση των διαφορών μεταξύ των μερών, για την εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων. *(άρθρο 1)*

2. Προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου. *(άρθρο 2)*

3.α. Παρέχεται στο καταγγέλλον μέρος η δυνατότητα, να ζητήσει τη σύσταση τριμελούς ειδικής ομάδας διαιτησίας, σε περίπτωση που τα μέρη αδυνατούν να επιλύσουν τη διαφορά τους με διαβουλεύσεις.

β. Ρυθμίζονται θέματα συγκρότησης της προαναφερόμενης ειδικής ομάδας. *(άρθρα 3 – 4)*

4. Προβλέπεται η λήψη προσωρινών μέτρων, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας, του Μέρους, κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία. *(άρθρο 9)*

5. Ορίζεται ότι, όλες οι αποφάσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης τελικής απόφασης, λαμβάνονται με πλειοψηφία και είναι δεσμευτικές για τα μέρη. *(άρθρο 14)*

6. Το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του Πρωτοκόλλου, η Επιτροπή Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, καταρτίζει κατάλογο δεκαπέντε ατόμων που είναι πρόθυμα και ικανά να εργασθούν ως διαιτητές. Καθένα από τα μέρη επιλέγει πέντε άτομα με ειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία στους οριζόμενους τομείς, ως διαιτητές. Τα μέρη συμφωνούν επίσης σχετικά με πέντε άτομα που θα εκτελούν χρέη προεδρεύοντος των ειδικών ομάδων διαιτησίας. *(άρθρο 15)*

7. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με ενδεχόμενη προσχώρηση της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (Π.Ο.Ε.). *(άρθρο 16)*

VII. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 7

Περιλαμβάνονται οι συμφωνίες των μερών για την: i) καθιέρωση αμοιβαίων προτιμησιακών εμπορικών παραχωρήσεων για ορισμένους οίνους (Παράρτημα I), ii) αμοιβαία αναγνώριση, προστασία και έλεγχο των ονομασιών των οίνων, αλκοολούχων ποτών και αρωματισμένων οίνων (Παράρτημα II). Ειδικότερα:

1. Παρατίθενται τα προϊόντα για τα οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις των ανωτέρω συμφωνιών.

2. Βάσει της συμφωνίας, που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II τα μέρη: i) στοχεύουν στην αμοιβαία αναγνώριση, προστασία και έλεγχο των οίνων, των αλκοολούχων ποτών και των αρωματισμένων οίνων που κατάγονται από το έδαφός τους, ii) λαμβάνουν κάθε γενικό και ειδικό μέτρο απαραίτητο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις αυτής.
(άρθρο 1)

3.α. Περαιτέρω, προσδιορίζεται η έννοια των όρων

που αναφέρονται στη συμφωνία για την εφαρμογή της (άρθρο 2) και καθορίζονται οι προστατευόμενες ονομασίες και εκφράσεις, ενώ παράλληλα ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την προστασία των εμπορικών σημάτων.

(ΤΙΤΛΟΣ Ι και ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΑ 1 και 2)

β. Ρυθμίζονται θέματα που αναφέρονται στην εφαρμογή και διαχείριση της συμφωνίας. Μεταξύ άλλων: i) Προβλέπεται η σύσταση ομάδας εργασίας, η οποία μεριμνά για την ορθή λειτουργία της συμφωνίας και εξετάζει κάθε θέμα που μπορεί να προκύψει κατά την εφαρμογή της.

Η προαναφερόμενη ομάδα εργασίας συγκαλείται κατόπιν αιτήσεως των Μερών, εναλλάξ στην Κοινότητα και στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, σε τόπο και χρόνο,που καθορίζεται αμοιβαία από τα Μέρη.

ii) Καθορίζονται τα καθήκοντα των Μερών. (ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ)

γ. Ρυθμίζονται επίσης, θέματα σχετικά με τη διαμετακόμιση μικρών ποσοτήτων και την εμπορία των προϋπαρχόντων αποθεμάτων. (ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ)

δ. Ορίζονται τα σημεία επαφής για την Κοινότητα και το Μαυροβούνιο, που είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή και λειτουργία της συμφωνίας. (Προσάρτημα ΙΙΙ)

ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

Απαριθμούνται οι συμφωνηθείσες Πράξεις (Συμφωνία, Παραρτήματα και Πρωτόκολλα) και οι κοινές Δηλώσεις που ενέκριναν οι πληρεξούσιοι των κρατών – μελών, της Κοινότητας (Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας) και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης.

Β. Με το άρθρο δεύτερο, σε συνδυασμό με το άρθρο 134 της Συμφωνίας, ορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος του υπό ψήφιση νόμου και της κυρούμενης Συμφωνίας.

Γ. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ι. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τυχόν:

i) Συμμετοχή Ελλήνων Εκπροσώπων στις διαβουλεύσεις, που λαμβάνουν χώρα για την εφαρμογή της Συμφωνίας και την προώθηση της συνεργασίας των Μερών. *(άρθρα 13, 30, 44 παρ. 4, 58, 61 παρ.7, 71 παρ. 10, 80, 125 παρ.2, άρθρο 14 παρ. 1 του Πρωτοκόλλου 2, άρθρο 13 παρ. 4 του Πρωτοκόλλου 3)*

ii) Παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας στους τομείς: α) των θεωρήσεων διαβατηρίων, των συνοριακών ελέγχων, του ασύλου και της μετανάστευσης, β) της καταπολέμησης της νομιμοποίησης προσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, γ) των οπτικοακουστικών μέσων, καθώς και για τη στήριξη έργων περιφερειακής ή διασυνοριακής διάστασης. *(άρθρα 14, 80, 82, και 102)*

iii) Καταβολή δαπανών για εμπειρογνώμονες, μάρτυρες, διερμηνείς και μεταφραστές, που δεν έχουν την ιδιότητα του υπαλλήλου του Δημοσίου της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στο πλαίσιο της παρεχόμενης συνδρομής των διοικητικών αρχών της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης σε τελωνειακά θέματα. *(άρθρο 12 του Πρωτοκόλλου 5)*

iv) Πραγματοποίηση ανταλλαγών και διεξαγωγή σεμιναρίων στο πλαίσιο υλοποίησης συνεργασίας των Μερών στον τομέα του τουρισμού. *(άρθρο 94)*

2. Απώλεια εσόδων από:

i) Την σταδιακή δημιουργία ζώνης ελευθέρων συναλλαγών, για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στην Ελλάδα. *(άρθρο 18)*

ii) Την κατάργηση δασμών και κάθε επιβαρύνσεως ισοδύναμου προς αυτούς αποτελέσματος, που επιβάλλονται στα βιομηχανικά προϊόντα της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης κατά την εισαγωγή τους στην Ελλάδα. *(άρθρο 20)*

iii) Την κατάργηση των εξαγωγικών δασμών και κάθε επιβαρύνσεως ισοδύναμου προς αυτούς αποτελέσματος, που επιβάλλονται επί των εξαγόμενων στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη βιομηχανικών προϊόντων. *(άρθρο 22)*

iv) Την κατάργηση των ποσοτικών περιορισμών, και των μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος που επιβάλλονται στα γεωργικά προϊόντα και τα προϊόντα της αλιείας καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, κατά την εισαγωγή τους στην Ελλάδα. *(άρθρο 26)*

v) Την κατάργηση των δασμών ή τις επιβαρύνσεις αποτελέσματος, που επιβάλλονται στα ψάρια και στα προϊόντα αλιείας καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, κατά την εισαγωγή τους στην Ελλάδα. *(άρθρο 28)*

3. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων από:

i) Την χορήγηση από ελληνικής πλευράς, περαιτέρω παραχωρήσεων για την μεγαλύτερη απελευθέρωση του εμπορίου προϊόντων της γεωργίας και της αλιείας. *(άρθρο 29)*

ii) Κατάργηση τυχόν μέτρων ή πρακτικών εσωτερικής φορολογίας που συνεπάγονται άμεσα ή έμμεσα διακριτική μεταχείριση μεταξύ προϊόντων καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και ομοειδών ελληνικών προϊόντων. *(άρθρο 35 παρ.1)*

iii) Τυχόν μείωση των δασμών που εφαρμόζονται κατά την εισαγωγή στην Ελλάδα μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης. *(άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου 1 σε συνδυασμό με το Παράρτημα Ι αυτού)*

4. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων στις περιπτώσεις: i) Επιβολής χρηματικών προστίμων για παραβάσεις που αφορούν στην εξαγωγή και διαμετακόμιση προϊόντων, τα οποία συνδέονται με τα όπλα μαζικής καταστροφής. *(άρθρο 10)*

ii) Εφαρμογής, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, μέτρων διασφάλισης επί ορισμένων προϊόντων (αναστολή της αύξησης ή της μείωσης των περιθωρίων προτιμήσεων που προβλέπει η υπό κύρωση Συμφωνία για το συγκεκριμένο προϊόν εντός μέγιστου ορίου που αντιστοιχεί στον οριζόμενο βασικό δασμό). *(άρθρο 39 παρ. 3)*

iii) Επιβολής κυρώσεων για τη σύνταξη εγγράφων με εσφαλμένες πληροφορίες, με σκοπό την επίτευξη παραχώρησης προτιμησιακής μεταχείρισης για τα προϊόντα. *(άρθρο 35 του Πρωτοκόλλου 2)*

5. Τέλος, από την εφαρμογή της Συμφωνίας, αναμένεται να προκύψουν και οφέλη για την εθνική οικονομία, λόγω της:

i) Σταδιακής δημιουργίας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών, για την ελεύθερη κυκλοφορία των ελληνικών προϊόντων στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη. *(άρθρο 18)*

ii) Κατάργησης των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών καθώς και των μέτρων ισοδύναμου προς αυτά αποτελέσματος, που επιβάλλονται κατά την εισαγωγή στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ελληνικών βιομηχανικών προϊόντων. *(άρθρα 21 παρ. 1, 2 και 4, 22)*

iii) Προοδευτικής μείωσης και εν τέλει κατάργησης

των δασμών, που επιβάλλονται στα ελληνικά βιομηχανικά προϊόντα που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι κατά την εισαγωγή τους στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη.

(άρθρα 21 παρ. 3 και 23, καθώς και Παράρτημα Ι)

iv) Κατάργησης των ποσοτικών περιορισμών και των μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος, που επιβάλλονται κατά την εισαγωγή στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ελληνικών γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων. *(άρθρο 26)*

v) Προοδευτικής μείωσης ή της κατάργησης των δασμών, που επιβάλλει η Βοσνία – Ερζεγοβίνη στα γεωργικά προϊόντα που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ.

(άρθρο 27 παρ. 4 σε συνδυασμό με το Παράρτημα ΙΙΙ)

vi) Κατάργησης των δασμών και των επιβαρύνσεων ισοδύναμου προς αυτούς αποτελέσματος κατά την εισαγωγή στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ψαριών και προϊόντων αλιείας ελληνικής καταγωγής. *(άρθρο 28 παρ. 2)*

vii) Ενδεχόμενης περαιτέρω χορήγησης παραχωρήσεων από πλευράς Βοσνίας – Ερζεγοβίνης για την μεγαλύτερη απελευθέρωση του εμπορίου προϊόντων της γεωργίας και της αλιείας. *(άρθρο 29)*

viii) Κατάργησης από πλευράς Βοσνίας – Ερζεγοβίνης διακρίσεων μεταξύ των υπηκόων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης ως προς τους όρους εφοδιασμού και διάθεσης των προϊόντων στην αγορά. *(άρθρο 41)*

ix) Παροχής, από τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, διευκολύνσεων εν γένει, για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων από Έλληνες υπηκόους και ελληνικές εταιρείες, που εγκαθίστανται στη χώρα αυτή. *(άρθρο 51 παρ. 1)*

x) Άνευ περιορισμών οδικής διαμετακόμισης μέσω της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, όσον αφορά στις χερσαίες μεταφορές που εκτελούνται από ελληνικά οχήματα.

(άρθρο 59 παρ. 1)

xi) Παροχής από τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ευνοϊκής μεταχείρισης στα υπό ελληνική εκμετάλλευση πλοία, όσον αφορά στην πρόσβαση στους λιμένες, στη χρήση υποδομών και των βοηθητικών ναυτιλιακών υπηρεσίες αυτών, στα σχετικά τέλη και επιβαρύνσεις, στις τελωνειακές διευκολύνσεις κ.λπ.. *(άρθρο 59 παρ. 3γ)*

xii) Διευκόλυνσης της κυκλοφορίας κεφαλαίων μεταξύ Κοινότητας και Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στο πλαίσιο εφαρμογής της Συμφωνίας. *(άρθρο 61 παρ.7)*

xiii) Παροχής πρόσβασης σε ελληνικές εταιρείες, που είναι εγκατεστημένες στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, στη χώρα αυτή με ευνοϊκούς όρους. *(άρθρο 74 παρ. 3)*

xix) Προώθησης των επενδύσεων. *(άρθρο 91)*

Τα ανωτέρω οφέλη περιορίζονται σε περιόδους κατά τις οποίες η Βοσνία-Ερζεγοβίνη εφαρμόζει μέτρα διασφάλισης. *(άρθρο 39 παρ. 3)*

ΙΙ. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού, επί του προϋπολογισμού των Οργανισμών Λιμένων Πειραιώς, Θεσσαλονίκης (Ο.Λ.Π. Α.Ε. και Ο.Λ.Θ. Α.Ε.) (Ν.Π.Ι.Δ. μη επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό) και των Λιμενικών Ταμείων (Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. μη επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό), και επί του προϋπολογισμού του Κεφαλαίου Πλοηγικής Υπηρεσίας (μη επιχορηγούμενο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό)

Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων, μη σημαντική, από τυχόν μείωση των εισπραττόμενων σήμερα τελών και φόρων από πλοία υπό σημαία Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, λόγω παροχής σ' αυτά της μεταχείρισης που προβλέπεται για τα ελληνικά πλοία, όσον αφορά στην πρόσβαση στους λιμένες, στη χρησιμοποίηση υποδομών και βοηθητικών ναυτιλιακών υπηρεσιών στα σχετικά τέλη και επιβαρύνσεις, στις τελωνειακές διευκολύνσεις κ.λπ..

(άρθρο 59 παρ.3γ)

ΙΙΙ. Επί του προϋπολογισμού των Ασφαλιστικών Οργανισμών και του Ο.Α.Ε.Δ. (Ν.Π.Δ.Δ. επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό)

Ενδεχόμενη δαπάνη, από την εφαρμογή των θεσπιζόμενων κανόνων για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των συμβαλλόμενων Μερών, όσον αφορά στους εργαζόμενους υπηκοότητας Βοσνίας – Ερζεγοβίνης που απασχολούνται νομίμως στο έδαφος των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στα μέλη της οικογένειας αυτών, (απονομή συντάξεων γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων και επιδομάτων γήρατος, θανάτου και αναπηρίας, καθώς και από την παροχή ιατρικής περίθαλψης, λόγω συνυπολογισμού στο χρόνο ασφάλισής τους στην Ελλάδα, για τη θεμελίωση του δικαιώματος λήψης των ανωτέρω παροχών και των περιόδων ασφαλίσεως, απασχόλησης, ή διαμονής, που έχουν συμπληρώσει στα διάφορα κράτη-μέλη της Κοινότητας). *(άρθρο 49)*

IV. Επί του προϋπολογισμού της ανώνυμης εταιρείας «Ταμείο Εθνικής Οδοποιΐας Α.Ε.» (Ν.Π.Ι.Δ. μη επιχορηγούμενο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό

Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων, από την αντιμετώπιση των μεταφορέων της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης κατά τον τρόπο που αντιμετωπίζονται οι κοινοτικοί μεταφορείς, όσον αφορά στις επιβαρύνσεις που επιβάλλονται στην κυκλοφορία βαρέων επαγγελματικών οχημάτων, καθώς και στα τέλη που επιβάλλονται στις μεταφορές στο ελληνικό έδαφος. Αντίστοιχων, πάντως, ευεργετημάτων απολαμβάνουν και οι Έλληνες μεταφορείς στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη στη βάση αμοιβαιότητας.

(άρθρο 13 παρ. 3 του Πρωτοκόλλου 3)

Αθήνα, 16 Μαρτίου 2010

Η Γενική Διευθύντρια

Βιολέττα Καρακατσάνη-Κονίδα

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου «Κύρωση της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών – μελών τους, αφ' ενός, και της Βοσνίας - Ερζεγοβίνης, αφετέρου, μετά των συνημμένων Παραρτημάτων, Πρωτοκόλλων, της Τελικής Πράξης και δηλώσεων αυτής»

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ι. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τυχόν:

i) Συμμετοχή Ελλήνων Εκπροσώπων στις διαβουλεύ-

σεις, που λαμβάνουν χώρα για την εφαρμογή της συμφωνίας και την προώθηση της συνεργασίας των Μερών. *(άρθρα 13, 30, 44 παρ. 4, 58, 61 παρ.7, 71 παρ. 10, 80, 125 παρ.2, άρθρο 14 παρ. 1 του Πρωτοκόλλου 2, άρθρο 13 παρ. 4 του Πρωτοκόλλου 3)*

ii) Παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας στους τομείς: α) των θεωρήσεων διαβατηρίων, των συνοριακών ελέγχων, του ασύλου και της μετανάστευσης, β) της καταπολέμησης της νομιμοποίησης προσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, γ) των οπτικοακουστικών μέσων, καθώς και για τη στήριξη έργων περιφερειακής ή διασυνοριακής διάστασης. *(άρθρα 14, 80, 82, και 102)*

iii) Καταβολή δαπανών για εμπειρογνώμονες, μάρτυρες, διερμηνείς και μεταφραστές, που δεν έχουν την ιδιότητα του υπαλλήλου του Δημοσίου της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στο πλαίσιο της παρεχόμενης συνδρομής των διοικητικών αρχών της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης σε τελωνειακά θέματα. *(άρθρο 12 του Πρωτοκόλλου 5)*

iv) Πραγματοποίηση ανταλλαγών και διεξαγωγή σεμιναρίων στο πλαίσιο υλοποίησης συνεργασίας των Μερών στον τομέα του τουρισμού. *(άρθρο 94)*

Η δαπάνη αυτή, εφόσον πραγματοποιείται, θα καλύπτεται από τις πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού των οικείων Υπουργείων.

2. Απώλεια εσόδων από:

i) Τη σταδιακή δημιουργία ζώνης ελευθέρων συναλλαγών, για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στην Ελλάδα. *(άρθρο 18)*

ii) Την κατάργηση δασμών και κάθε επιβαρύνσεως ισοδύναμου προς αυτούς αποτελέσματος, που επιβάλλονται στα βιομηχανικά προϊόντα της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης κατά την εισαγωγή τους στην Ελλάδα. *(άρθρο 20)*

iii) Την κατάργηση των εξαγωγικών δασμών και κάθε επιβαρύνσεως ισοδύναμου προς αυτούς αποτελέσματος, που επιβάλλονται επί των εξαγόμενων στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη βιομηχανικών προϊόντων. *(άρθρο 22)*

iv) Την κατάργηση των ποσοτικών περιορισμών, και των μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος που επιβάλλονται στα γεωργικά προϊόντα και τα προϊόντα της αλιείας καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, κατά την εισαγωγή τους στην Ελλάδα. *(άρθρο 26)*

v) Την κατάργηση των δασμών ή τις επιβαρύνσεις αποτελέσματος, που επιβάλλονται στα ψάρια και στα προϊόντα αλιείας καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, κατά την εισαγωγή τους στην Ελλάδα. *(άρθρο 28)*

3. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων από:

i) Την χορήγηση από ελληνικής πλευράς, περαιτέρω παραχωρήσεων για τη μεγαλύτερη απελευθέρωση του εμπορίου προϊόντων της γεωργίας και της αλιείας. *(άρθρο 29)*

ii) Κατάργηση τυχόν μέτρων ή πρακτικών εσωτερικής φορολογίας που συνεπάγονται άμεσα ή έμμεσα διακριτική μεταχείριση μεταξύ προϊόντων καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης και ομοειδών ελληνικών προϊόντων. *(άρθρο 35 παρ.1)*

iii) Τυχόν μείωση των δασμών που εφαρμόζονται κατά την εισαγωγή στην Ελλάδα μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων καταγωγής Βοσνίας – Ερζεγοβίνης. *(άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου 1 σε συνδυασμό με το Παράρτημα Ι αυτού)*

Οι ανωτέρω υπό στοιχεία (2) και (3) απώλειες εσόδων θα αναπληρώνονται από άλλες πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, από την εφαρμογή των άρθρων 10, 39 παρ. 3 της Συμφωνίας και του άρθρου 35 του Πρωτοκόλλου 2, καθώς και από το γενικότερο όφελος που θα προκύψει για την ελληνική οικονομία, λόγω της:

i) Σταδιακής δημιουργίας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών, για την ελεύθερη κυκλοφορία των ελληνικών προϊόντων στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη. *(άρθρο 18)* ii) Κατάργησης των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών καθώς και των μέτρων ισοδύναμου προς αυτά αποτελέσματος, που επιβάλλονται κατά την εισαγωγή στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ελληνικών βιομηχανικών προϊόντων. *(άρθρα 21 παράγραφοι 1, 2 και 4, 22)* iii) Προοδευτικής μείωσης και εν τέλει κατάργησης των δασμών, που επιβάλλονται στα ελληνικά βιομηχανικά προϊόντα που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι κατά την εισαγωγή τους στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη. *(άρθρα 21 παρ. 3 και 23, καθώς και Παράρτημα Ι)* iv) Κατάργησης των ποσοτικών περιορισμών και των μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος, που επιβάλλονται κατά την εισαγωγή στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ελληνικών γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων. *(άρθρο 26)* v) Προοδευτικής μείωσης ή της κατάργησης των δασμών, που επιβάλλει η Βοσνία – Ερζεγοβίνη στα γεωργικά προϊόντα που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ. *(άρθρο 27 παρ. 4 σε συνδυασμό με το Παράρτημα ΙΙΙ)* vi) Κατάργησης των δασμών και των επιβαρύνσεων ισοδύναμου προς αυτούς αποτελέσματος κατά την εισαγωγή στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ψαριών και προϊόντων αλιείας ελληνικής καταγωγής. *(άρθρο 28 παρ. 2)* vii) Ενδεχόμενης περαιτέρω χορήγησης παραχωρήσεων από πλευράς Βοσνίας – Ερζεγοβίνης για την μεγαλύτερη απελευθέρωση του εμπορίου προϊόντων της γεωργίας και της αλιείας. *(άρθρο 29)* viii) Κατάργησης από πλευράς Βοσνίας – Ερζεγοβίνης διακρίσεων μεταξύ των υπηκόων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης ως προς τους όρους εφοδιασμού και διάθεσης των προϊόντων στην αγορά. *(άρθρο 41)* ix) Παροχής, από τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, διευκολύνσεων εν γένει, για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων από Έλληνες υπηκόους και ελληνικές εταιρείες, που εγκαθίστανται στη χώρα αυτή. *(άρθρο 51 παρ. 1)* x) Άνευ περιορισμών οδικής διαμετακόμισης μέσω της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, όσον αφορά στις χερσαίες μεταφορές που εκτελούνται από ελληνικά οχήματα. *(άρθρο 59 παρ. 1)* xi) Παροχής από τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ευνοϊκής μεταχείρισης στα υπό ελληνική εκμετάλλευση πλοία, όσον αφορά στην πρόσβαση στους λιμένες, στη χρήση υποδομών και των βοηθητικών ναυτιλιακών υπηρεσίες αυτών, στα σχετικά τέλη και επιβαρύνσεις, στις τελωνειακές διευκολύνσεις κ.λπ.. *(άρθρο 59 παρ. 3γ)* xii) Διευκόλυνσης της κυκλοφορίας κεφαλαίων μεταξύ Κοινότητας και Βοσνίας – Ερζεγοβίνης στο πλαίσιο εφαρμογής της Συμφωνίας. *(άρθρο 61 παρ.7)* xiii) Παροχής πρόσβασης σε ελληνικές εταιρείες, που είναι εγκατεστημένες στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, στη χώρα αυτή με ευνοϊκούς όρους. *(άρθρο 74 παρ. 3)* ixx) Προώθησης των επενδύσεων. *(άρθρο 91)*

<u>ΙΙ. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού, επί του προϋπολογισμού των Οργανισμών Λιμένων Πειραιώς, Θεσσαλονίκης (Ο.Λ.Π. Α.Ε. και Ο.Λ.Θ. Α.Ε.) (Ν.Π.Ι.Δ. μη επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό) και των Λιμενικών Ταμείων (Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. μη επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό), και επί του προϋπολογισμού του Κεφαλαίου Πλοηγικής Υπηρεσίας (μη επιχορηγούμενο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό).</u>

Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων, μη σημαντική, από τυχόν μείωση των εισπραττόμενων σήμερα τελών και φόρων από πλοία υπό σημαία Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, λόγω παροχής σε αυτά της μεταχείρισης που προβλέπεται για τα ελληνικά πλοία, όσον αφορά στην πρόσβαση στους λιμένες, στη χρησιμοποίηση υποδομών και βοηθητικών ναυτιλιακών υπηρεσιών στα σχετικά τέλη και επιβαρύνσεις, στις τελωνειακές διευκολύνσεις κ.λπ..

(άρθρο 59 παρ. 3γ)

Η ανωτέρω απώλεια εσόδων, εφόσον πραγματοποιείται, θα αναπληρώνεται από άλλες πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, των προαναφερόμενων φορέων και του Κεφαλαίου Πλοηγικής Υπηρεσίας, κατά περίπτωση, καθώς και από το γενικότερο όφελος που θα προκύψει για την ελληνική οικονομία, λόγω της παροχής από τη Βοσνία – Ερζεγοβίνη ανάλογης μεταχείρισης στα υπό ελληνική σημαία ή εκμετάλλευση πλοία.

III. Επί του προϋπολογισμού των Ασφαλιστικών Οργανισμών και του Ο.Α.Ε.Δ. (Ν.Π.Δ.Δ. επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό)

Ενδεχόμενη δαπάνη από την εφαρμογή των θεσπιζόμενων κανόνων για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των συμβαλλόμενων μερών, όσον αφορά στους εργαζόμενους υπηκοότητας Βοσνίας – Ερζεγοβίνης που απασχολούνται νομίμως στο έδαφος των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στα μέλη της οικογένειας αυτών (απονομή συντάξεων γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων και επιδομάτων γήρατος, θανάτου και αναπηρίας, καθώς και από την παροχή ιατρικής περίθαλψης, λόγω συνυπολογισμού στο χρόνο ασφάλισής τους στην Ελλάδα, για τη θεμελίωση του δικαιώματος λήψης των ανωτέρω παροχών και των περιόδων ασφαλίσεως, απασχόλησης ή διαμονής, που έχουν συμπληρώσει στα διάφορα κράτη-μέλη της Κοινότητας). *(άρθρο 49)*

Η ανωτέρω δαπάνη, εφόσον πραγματοποιείται, θα καλύπτεται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού των οικείων Ασφαλιστικών Οργανισμών και του Ο.Α.Ε.Δ., κατά περίπτωση.

Αθήνα, 4 Μαΐου 2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ι. Ραγκούσης	Γ. Παπακωνσταντίνου
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Γ.Α. Παπανδρέου	Ευάγ. Βενιζέλος
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
Λ. Κατσέλη	Κ. Μπιρμπίλη
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
Α. Διαμαντοπούλου	Δ. Ρέππας
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
Α. Λοβέρδος	Μ. Ξενογιαννακοπούλου
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Αικ. Μπατζελή	Χ. Καστανίδης
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Μ. Χρυσοχοΐδης	Π. Γερουλάνος

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Χ. Παμπούκης